

#09

rood

Belgie - Belgique
P.B.
1/9352
Afgiftekantoor Brussel 7

PRIJS: 1,50 EURO
JAARGANG 38 • JANUARI 2005
MAANDBLAD
WWW.SAP-POS.ORG

De wereld begrijpen om de wereld te veranderen

Flexibiliteit, loonstop, ontslagen...

**We hebben er
GENOEG
van!**

van David Desautels, Pluimstraat 20, 1150 Brussel

Ludo Abicht
over de afbraakpolitiek van
George W. Bush

In november lanceerde de groep Carrefour zijn eerste product in België dat genetisch gemodificeerde organisme (GGO's) bevat. Het gaat over frituurolie op basis van genetisch gemodificeerde sojaolie. Met een lage prijs van 1,55 euro per liter mikt de winkelketen op de bescheiden burger. Niet alleen de impact van GGO's op de gezondheid en het milieu zijn in het geding. Het gaat letterlijk om een nieuwe vorm van kolonialisme met als enige doel de toeëigening van het leven.

DOOR SÉBASTIEN BRULEZ

GGO's, of hoe het leven koloniseren?

GGO's betekenen een dubbele bedreiging: enerzijds op het ecologische, anderzijds op het economische vlak. Eerste de milieukwestie. De rampzalige gevolgen van 'onvrijwillige' verspreiding kunnen al vastgesteld worden in verschillende landen die GGO's telen. "In bepaalde provincies in Canada is het onmogelijk geworden om biologisch koolzaad te telen. Zo belangrijk is de contaminatie door genetisch gemodificeerde organismen geworden", stelt Marc Fichers, algemeen secretaris van de vzw *'Nature et progrès'*. Een wetenschapper van de Canadese universiteit van Manitoba verklaarde ter zake dat deze koolzaadvariëteit, die werd geselecteerd om resistent te zijn tegen onkruidverdelgers, "absoluut onmogelijk te controleren valt". De mythe over de mogelijkheid van het vreedzame samengaan tussen klassieke en genetisch gemodificeerde culturen, valt in duigen.

DARWIN

De verspreiding van een plant is iets heel normaal. Darwin had dit al begrepen in de 19de eeuw. Vanaf het moment dat een plant echter gemodificeerd wordt om resistent te zijn tegen onkruidverdelgers of zelfs tegen bepaalde natuurlijke roofdieren, wordt ze invasief en moeilijk te elimineren. Dan haalt ze het onvermijdelijk op de klassieke variëteiten. Planten verspreiden zich op twee manieren: via de pollen en via de zaden. De pollen van koolzaad verspreiden zich tot vijf kilometer ver. De zaden raken gemengd in vrachtwagens, in oogstmachines en andere landbouwvoertuigen en verspreiden zich zo van het ene veld naar het andere. Van een veld met GGO's naar een GGO-vrij veld bijvoorbeeld. Of zoals Fichers stelt: "In Europa is niets voorzien om dat soort planten te oogsten. Om de verspreiding tegen te gaan zouden de landbouwvoertuigen

die van het ene naar het andere veld gaan, schoongemaakt moeten worden. Wel, een schoonmaakbeurt voor een oogstmachine neemt al gauw een dag werk in beslag".

PRIVATISEREN

Het tegengaan van de verspreiding van GGO's in de natuur vergt veel tijd... en geld: ongeveer 41 % extra uitgaven. Dat brengt ons op het tweede probleem, dat van de economie. Nog altijd volgens Fichers hebben de GGO's "geen enkel nut voor de landbouw". Ze laten zeker niet toe de derde wereld van de hongersnood te redden, zoals de Bush-administratie beweert. Waarom blijven de multinationals van de agrovoeding koppig proberen ons hun producten op te leggen, ondanks het bewezen gevaar voor het milieu en de biodiversiteit? Ondanks alle onbekende gevolgen die dit soort organismen zou kunnen hebben op de menselijke gezondheid? Ondanks de massale weigering van de bevolking om GGO's op hun bord te krijgen? De reden is voor niemand een geheim: de markt voor de commercialisering van GGO's is gigantisch en de beloofde winsten zijn dat evenzeer. GGO's worden beschermd door octrooien. Het wordt aan de landbouwer verboden zaden van GGO's te planten zonder ze gekocht te hebben bij de firma die ze heeft geproduceerd. Zoniet riskeert hij beschuldigd te worden van inbreuk tegen het intellectueel eigendom. Beeld je even in dat het geval van Canada veralgemeend zou worden (gelijkaardige gevallen van contaminatie deden zich ook al voor in Mexico, waar de lokale maïs tot 35 % gecontamineerd is door genetisch gemodificeerde maïs). De bedrijven van de agrovoeding zouden dan als enige in staat zijn te bepalen wat geproduceerd wordt, in welke hoeveelheden en op welke plaats. Daarenboven zou de bioboer de

kosten moeten dragen om zijn gewassen te beschermen tegen de invasie van GGO's en om niet van diefstal beschuldigd te worden (dit deed zich voor in Canada, waar het hooggerechtshof een landbouwer schuldig verklaarde). Dat is het principe waarbij de vervuilde betaalt!

HET OFFENSIEF IS GELANCEERD

De VS startten al de kolonisatie van het leven in de landen van het zuiden. Ze deden een groot deel van hun stocks aan GGO's van de hand via hun programma van voedselhulp (die ze leverden onder de vorm van zaden). 'Humanitaire' hulp wordt zo getransformeerd in een bedenkelijk wapen. Eens een land gecontamineerd is door GGO's heeft de regering geen enkele reden meer om zich te verzetten tegen de teelt hiervan. De multinationals van de biotechnologie en hun politieke bondgenoten in de VS en in Europa zijn de enigen die voordeel halen bij de commercialisering van GGO's. Na het moratorium op GGO's enkele maanden geleden opgeheven te hebben, verdedigt de Europese Commissie vandaag deze gewassen door dik en dun. Toch voorziet een clause dat een lidstaat die geldige redenen heeft om te stellen dat een GGO, die de toestemming kreeg om op de markt gebracht te worden, een risico betekent voor de menselijke gezondheid en het milieu, het gebruik en/of de verkoop hiervan op zijn territorium kan beperken of verbieden. Deze clause werd al een negental keer ingeroepen door lidstaten. In elk van die gevallen oordeelde dat het wetenschappelijk comité van de EU dat er geen nieuw bewijs werd geleverd dat de annulering kan rechtvaardigen van de oorspronkelijke beslissing om de GGO's toe te laten. Momenteel is er geen enkele GGO op de Belgische velden te bespeuren. Niettemin blijft waakzaamheid geboden. ■

In de zomer begon het patronaal offensief ter voorbereiding van het sociaal overleg in het najaar. De patroons wilden de krijtlijnen van het debat uitzetten, door eisen voor de 40-urenweek, de jaarlijkse herzienbaarheid van de akkoorden, de versoepeling van de overuren enzovoort. Terwijl in een niet zo ver verleden het de vakbonden waren die eisen stelden, en het patronaat en de regering moesten reageren, werden de rollen nu omgekeerd. Lange tijd bleef het stil aan syndicale zijde. Het duurde een hele tijd voor de grote vakbonden met gemeenschappelijke tegeneisen op de proppen kwamen voor het sociaal overleg.

Dat overleg kwam al snel muurvast te zitten: de patroons weigerden elke loonopslag boven de index en eisten extra flexibiliteit. Ze willen het aantal overuren op jaarbasis optrekken van 65 naar 175, waarbij voor de eerste 130 geen fiat van de vakbondsdelegatie in het bedrijf nodig zou zijn. Onaanvaardbaar, vinden de bonden terecht. Ook een loonsverhoging moet mogelijk zijn: de Belgische economie groeide met 2,7 % in 2004. De 30.000 grootste bedrijven verdubbelden het afgelopen jaar hun winst tot een recordbedrag van 27,8 miljard euro!

Toch is dat niet zomaar gegeven. Er zal aan vakbondszijde meer gedaan moeten worden dan af en toe wat stoom af te laten in een nationale betoging. Hoe het sociaal overleg zal aflopen, is op het moment van dit schrijven nog niet duidelijk. Het heeft in elk geval geen zin 'tegen elke prijs' tot een cao te komen als die als dwangbuis rond de syndicale militanten gaat functioneren. De kans is reëel dat de regering tegenover de geblokkeerde situatie een compromis uit de hoed tovert met een matige loonsverhoging in ruil voor meer flexibiliteit. De regering kan met meer lastenverlagingen voor overuren over de brug komen, terwijl de patroons zouden kunnen instemmen met de voorafgaandelijke goedkeuring van de vakbonden bij de toepassing van de overuren.

Toch maakt het perspectief van het komende debat over de eindeloopbaanproblematiek en over de financiering van de sociale zekerheid dat het wat moeilijker zal zijn dan gewoonlijk om de stuwing van onderuit te kalmeren. Daarvoor is de ongerustheid te groot. Op 21 december hebben de bonden ruimschoots bewezen dat ze in staat zijn om te mobiliseren. Het patronaat moet deze krachtsverhouding onder ogen zien. Het komt er nu op aan die capaciteit verder te verzilveren.

21 december was maar een begin

De betoging in Brussel op 21 december die volgde op de patstelling, was vooral bedoeld om de druk van onderuit te kanaliseren. Velen aan de basis wilden actie tegen zoveel patronale arrogantie. In Charleroi betoogden op 13 december al 6000 mensen tegen de eisen van de patroons, de werknemers van AGC-Automotive (ex-Splintex) op kop. De opkomst in Brussel was dan ook massaal: meer dan 50.000 mensen trotsen de koude. Her en der werd ook gestaakt: bij Van Hool werd een 24-urenstaking georganiseerd, ook bij Ivago en De Lijn in Gent en nog in enkele andere bedrijven werd het werk neergelegd. Ook delegaties van de non-profitsectoren en de openbare diensten waren op het appel. De kiemen zijn daarmee aanwezig om het verzet tegen de neoliberale eisen te verbreden. Niet enkel de lonen en de flexibiliteit, maar ook de aanvallen op het brugpensioen en de sociale zekerheid houden de mensen bezig. Onderhuids leeft vooral de weerzin tegen de steeds maar stijgende werkdruk. Tal van bordjes en spandoeken tijdens de betoging eisten dan ook het behoud van het brugpensioen. In het voorjaar wil de regering daar de discussie over beginnen. 21 december is mogelijk dus maar het begin van een hete winter en voorjaar.

Daarvoor zijn twee zaken noodzakelijk. Ten eerste moet de vakbeweging uit de loopgraven komen en haar defensieve positie overstijgen. Een eigen tewerkstellingsplan, met offensieve eisen rond arbeidsduurvermindering (ADV) en openbare investeringen moet opnieuw de agenda en het maatschappelijke debat bepalen. Aan de hand van deze eisen kan de huidige dynamiek ook verbreed worden naar de overheidsbedrijven zoals de Post en de NMBS die door privatisering bedreigd zijn, of de non profit sector.

Ten tweede is een campagneplan nodig dat getuigt van de wil om te mobiliseren en om te winnen. Er moet een echte sensibiliseringscampagne op poten gezet worden rond alternatieve eisen en voor gemeenschappelijke intersectoriële acties. Om de strijd vooruit te helpen moeten aan de basis regelmatige intersectoriële militantenvergaderingen worden gehouden mét beslissingsmacht om collectief de eisenbundels voor te bereiden.

Nationale betogingen zonder te staken volstaan niet om het patronaal offensief te stoppen. Daarvoor is een 24-urenstaking nodig voor een eigen tewerkstellingsplan! ■

rood maandblad voor socialistische democratie.
Uitgegeven door de Socialistische Arbeiderspartij (SAP), Belgische afdeling van de Vierde Internationale

Verantwoordelijke uitgever: D. Dessers.

Redactie: Ataulfo Riera, Matthias Lievens, Céline Caudron, Freddy De Pauw, David Dessers, Chris Den Hond, Isabelle Ponet, Michaël Duthu, George Dobbeleer, Marcel Solbreux, Frédéric Lehenbre, Olivier Bonfond.

Werken mee aan dit nummer: Vincent Scheltiens, André Henry, Roger Jacobs, Jan-Willem Stutje.

Redactie en administratie: Plantinstraat 20, 1070 Brussel, 02/523.40.23, rood@sap-pos.org, www.sap-pos.org.

Tarieven:

Prijs per nummer: 1,5 euro

Abonnementen: 15 euro per jaar (10 nummers), buitenland: 25 euro per jaar.

Aanrader: neem een permanente opdracht van bijvoorbeeld 15 euro per jaar!

Storten op rekening "Avanti" 001-4012225-90 met vermelding van "Rood"

Op maandag 29 november keurde de Antwerpse gemeenteraad, meerderheid tegen oppositie, het 'Stadsplan Veilig' goed, inmiddels ook wel gekend als het 'Plan Grootjans'. Dit plan houdt ondermeer in dat er vanaf januari patrouilles door Antwerpse 'risicowijken' zullen trekken, vergezeld van de Dienst Vreemdelingenzaken om er huis na huis de woonomstandigheden, het verblijfsstatuut en de taalvaardigheid van de bewoners te controleren. Een actieve opsporings- en uitwijzingspolitiek, waarbij men het vooral gemunt heeft op de balkankinderen. Het plan spreekt stoere taal: "De halfslachtige, individuele welzijns-aanpak stoot stilaan op een grens".

INTERVIEW DOOR DAVID DESSERS

Plan Grootjans

opent mensenjacht in Antwerpen

In de Antwerpse Seefhoek, een wijk die met stip op nummer één staat van de te controleren wijken, spreken we met Edwin Delanoeye van Attac-Antwerpen, Frank Hosteaux van de actiegroep "Rot op huisjesmelkers" en Jos Geudens, Onderwijs zonder grenzen en ook lid van de Antwerpse SAP. Zij hebben zich verenigd in de actiegroep Basta! En richten hun pijlen nu op dit actieve opsporings-beleid van de stad Antwerpen.

De Seefhoek is een gezellige maar sterk verpauperde wijk in Antwerpen Noord, waar heel wat gezinnen niet over een geldig verblijfsstatuut beschikken. Daardoor mogen deze mensen officieel niet werken, terwijl ze vaak ook geen uitkering krijgen. Grote groepen gezinnen zijn er om te overleven aangewezen op zwartwerk, voedselbanken en solidariteitsacties. Ze wonen er vaak niet eens zo goedkoop in huizen in zeer slechte staat. In de scholen uit de wijk zitten tot 40% procent zogenaamd illegale kindjes, die Nederlands spreken en van de wijk hun thuis hebben gemaakt. Deze gezinnen lopen nu in het vizier van het stadsbestuur.

EDWIN DELANOEYE: In de inleiding van het Plan Grootjans worden de mooie, dure woorden niet geschuwd: 'strijd tegen sociale uitsluiting, garanderen van sociale grondrechten voor iedereen, het versterken van het sociaal-economisch potentieel, enzovoort'. Je hoort dus een pleidooi voor ambitieuze integrale aanpak. Maar reeds in de volgende paragraaf blijken die woorden ook inderdaad te duur: "Dergelijke ... ambities dreigen de stad en de stedelijke overheid overigens zelf een kopje kleiner te maken'. Met andere woorden: er is geen geld voor. Daarom beperkt het stadsbestuur zich dan maar tot een louter repressieve aanpak van criminaliteits- en overlastbestrijding. Het discours over sociale rechten blijft discours en verder wordt er over de realisatie van die rechten, of op zijn minst aanzetten daartoe, met geen woord meer gerept. Sociale rechten worden in dit plan gebruikt als "windowdressing".

FRANK HOSTEAUX: "We maken ons vooral veel zorgen om de balkankinderen, Roma-kinderen enzovoort die bij naam genoemd worden. Kansarme gezinnen noemt men in de tekst 'risicogezinnen'. Nogal overtrokken, vinden we. Men zal deze gezinnen dus controleren om te zien waar ze hun

Frank Hosteaux: We maken ons vooral zorgen om de Roma-kinderen. Ze worden bij naam genoemd.

geld vandaan halen en of ze over wettige papieren beschikken. Welnu, wij vinden dat het niet kan dat gezinnen moeten gaan bewijzen waar ze hun geld vandaan halen. Dat is een schending van de privacy.

JOS GEUDENS: Het plan werd meerderheid tegen minderheid goedgekeurd. Dus ook SP.A en Groen! hebben ervoor gestemd. Het Vlaams Blok was tegen, hoewel hun mandatarissen spraken van een stap in de goede richting. Het plan concentreert zich op een aantal 'risicogebieden'. Het gaat om tien 'hot spot-buurtten' en vijf 'hot spot-straten'. Het grootste deel van die buurttenbuurtten en straten liggen in Antwerpen-Noord en Borgerhout.

EDWIN: Volgens het officiële discours willen ze aan 'case management' doen. Gezin per gezin volgen en kijken wat de toestand van die gezinnen is. Maar gezien ze dat niet zomaar kunnen achterhalen, willen ze nu deur aan deur controles uitvoeren. En ze noemen ook de namen van de straten waarmee ze zullen starten: de Vankerkhovestraat, de Gemeentestraat, de Lange Beeldekenstraat etc. Maar het feit dat de Dienst Vreemdelingenzaken steeds aanwezig is bij de controles maakt duidelijk dat het om een actieve opsporing van mensen zonder papieren gaat. In het plan heeft men het ook over een 'menselijk uitwijzingsbeleid'.

FRANK: Tegelijkertijd is het OCMW momenteel bezig om elk dossier van Belgen en niet-Belgen uit te pluizen. Bij het minste vermoeden dat je geen recht meer hebt op een OCMW-uitkering word je er onherroepelijk uit gegoooid. Zo heb ik nu weet van drie Roma-gezinnen die hun uitkering hebben verloren. Dat baart me zoveel zorgen. De kansarmoede is hier nu al zo groot.

Hoe verdedigen SP.A en Groen! dit plan?

EDWIN: Het plan werd oorspronkelijk opgesteld door een kabinetsmedewerker van schepen Grootjans, een liberaal dus. De eerste versie zou nog een stuk verregaander zijn geweest en er zijn dus reeds wat bijstellingen gebeurd onder druk van SP.A en Groen!. Zo werden er ook een aantal welzijnsinitiatieven opgenomen in het plan. Probleem is dat ze daarvoor verwijzen naar het Riso (Regionaal Instituut voor Samenlevingsopbouw). Maar we hebben dat gecheckt bij het Riso en het blijkt dat ze nooit geconsulteerd werden over het Plan en er zich nauwelijks bewust van waren dat ze in het kader van dat plan opdrachten zullen doen.

Jos: We zien hier eigenlijk hoe de meerderheid in Antwerpen zich neer heeft gelegd bij een plan van de liberalen. De VLD was altijd al voorstander van een actief opsporingsbeleid van mensen zonder papieren. Dit terwijl Groen! daar steeds een tegenstander van was en SP.A ook, maar in mindere mate. Dit plan maakt geen deel uit van het bestuursakkoord. En toch maakt men er vandaag geen geheim van dat het de bedoeling is om mensen zonder papieren ook effectief op te pakken. Al een hele tijd vinden er bijvoorbeeld "Krot op-acties" plaats. Als men vermoedt dat een huis aan het verkrotten is, stapt men erop af met politie én de Dienst Vreemdelingenzaken. Treft men er illegalen aan, dat worden die ook effectief opgepakt; Hetzelfde geldt voor verkeersacties. Men gaat zogezegd auto's controleren. Maar hier in de wijk, weet je zo dat er dan mensen zonder papieren zullen gevonden worden.

Edwin Delanoeye: Wij eisen het recht op een menswaardig bestaan voor iedereen. Onze samenleving is welvarend genoeg.

Er vinden soortgelijke controleacties plaats bij De Lijn. Heel de bus wordt afgesloten en iedereen moet zijn vervoersbewijs tonen. Maar *en passant* moet je ook je papieren tonen. En altijd opnieuw is de Dienst Vreemdelingszaken van de partij. Deze praktijken zijn dus niet nieuw. Maar dit plan gaat wel nog een stap verder. Het is een beetje zoals Guido Tastenhoye van het VB stelt: "Huis aan huis moeten we de wijken terug veroveren". Het gaat in die richting, maar dan zonder het militant racistische discours van het Blok erbij.

Hoe is Basta! ontstaan?

EDWIN: We kennen elkaar natuurlijk al langer. 't Is allemaal begonnen met de Ronde van 't Noord van Attac-Antwerpen. We hebben toen met een caravan een toer door Antwerpen-Noord gedaan, met ondermeer vier informatieavonden. Toen ben ik Frank ook tegengekomen met zijn actiecomité tegen huisjesmelkers.

Jos: Zelf geef ik les in een school in de buurt. De kinderen uit de Seefhoek komen terecht op onze school. Het gaat dus om een volledig

allochtone school, met veertig procent kinderen van asielzoekers. In totaal gaat het om een dertigtal nationaliteiten. Als school voelden we heel goed aan dat de problemen verergerden. Eerst was er het probleem van een Kosovaars Roma-gezin. Dat gezin kon niet uitgewezen worden maar verloor wel haar uitkering. Die mensen vielen dus terug op niets. We hebben met de school een actie opgezet voor deze mensen, waarbij we ook op veel steun van de buurt konden rekenen. We zijn nog steeds in de weer voor deze mensen. Vervolgens was er een Slovaaks Roma-gezin. Deze mensen kregen te maken met zo'n "Krot-op-actie" van de politie en werden uit hun huis gezet. Ze kregen verder geen opvang meer en werden beschouwd als 'toeristen', gezien Slovaakse bij de EU is. Op die manier moest er geen OCMW-steun meer betaald worden. Na wat omzwervingen, ondermeer in onze school, verblijven deze mensen nu in buurthuis Faboert. In de kranten maakt men daar dan meteen een "opvangtehuis" van. Iedereen die nu een matras vrijmaakt voor een dakloos gezin, krijgt meteen het label "opvangtehuis" zodat er verder niet meer naar omgekeken moet worden.

"We zien hier eigenlijk hoe de meerderheid in Antwerpen zich neer heeft gelegd bij een plan van de liberalen. De VLD was altijd al voorstander van een actief opsporingsbeleid van mensen zonder papieren."

FRANK: "Wij proberen nu ook te zorgen voor voedselpakketten voor een aantal families en zijn constant op zoek naar huisvesting. Maar dit plan komt er nu nog eens bovenop en zal de zaken enkel nog verergeren. Onze VZW 'Rot-op huisjesmelkers' is nu reeds vier jaar actief. Het probleem van de huisjesmelkers neemt enkel maar toe. We hebben het reeds gehad over de "Krot-op-acties" van de stad. Het gaat om gecoördineerde acties van de politie, cel huisvesting, het Vlaams gewest en de Dienst Vreemdelingenzaken. In feite ontbreekt daar een belangrijke organisatie, namelijk het OCMW. Eigenlijk zou het OCMW ter plaatse moeten gaan. Maar de OCMW-voorzitter legt de bal dan weer in het kamp van de burgemeester enzovoort. Regelmatig dienen wij klacht in tegen huisjesmelkers. Op 11 januari hebben we opnieuw een zaak tegen een huisjesmelker. Maar we hebben nu ook het OCMW gedagvaard. Er is immers nog geen enkel OCMW in België veroordeeld wegens schuldig verzuim. Wij hebben hier vluchtelingen die toegewezen waren aan Musson, een kleine gemeente op de Luxemburgse-Franse grens. Eén keer per maand krijgen die hun geld toegestuurd van het lokale OCMW. Je kan toch moeilijk beweren dat zo'n OCMW zijn taak *au sérieux* neemt en deze mensen begeleidt. Tientallen OCMW's maken zich daar schuldig aan. Voorts zijn we wel tevreden dat we toch een boel gezinnen hebben kunnen helpen. Op vier jaar tijd hebben we zo'n 70-tal mensen kunnen herhuisvesten. En da's best OK, als je er rekening mee houdt dat wij op de privémarkt moeten zoeken.

Wat zijn nu de plannen van Basta!

EDWIN: Basta! is nog maar net opgericht. Om te beginnen hebben we een tekst opgesteld om onze inhoudelijke bezwaren tegen het Plan Grootjans uit de doeken te doen. Mensen zijn voor ons mensen, of ze dan papieren hebben

Jos Geudens: "Iedereen die nu een matras vrijmaakt voor een dakloos gezin, krijgt meteen het label "opvangtehuis" zodat er verder niet meer naar omgekeken moet worden."

of niet. De oplossing voor de problemen ligt voor ons bij onderwijs, werkgelegenheid en huisvesting. Wij eisen het recht op een menswaardig bestaan voor alle bewoners van deze buurten. Bovendien denken we dat onze maatschappij welvarend genoeg is om dat aan te kunnen. Naar aanleiding van Sinterklaas hebben we een eerste actie gevoerd in de Vankerkhovestraat, de straat waar de deur aan deur-controles zullen starten. Daar hebben we een sensibiliseringsactie gevoerd om de bewoners te waarschuwen voor wat er op til is. Inmiddels hebben we ook een eerste vergadering met een dertigtal mensen achter de rug. Het is zeker en vast de bedoeling om de actiegroep uit te breiden. ■

Kort: LCR voor antikapitalistisch alternatief

De trotskisten hebben de jongste jaren in Frankrijk enorm aan aanhang gewonnen. Tijdens de eerste ronde van de presidentsverkiezingen in 2002 haalde de Franse zusterpartij van de SAP, de LCR en nog een andere trotskistische partij (LO) samengeteld méér dan tien procent van de stemmen. Bij de jongste Europese en regionale verkiezingen van juni 2004 boerde de alliantie van beide partijen LO-LCR wel serieus achteruit. Bij de regionale verkiezingen behaalde het kartel nog zo'n vijf procent - lang niet slecht-, maar bij de Europese verkiezingen werd het met 2,58 procent een opdoffer. Inmiddels blijft de LCR wel de kar trekken van de strijd tegen het rechtse beleid van Raffarin en co en van de neen-campagne gericht tegen de Europese grondwet. Olivier Besancenot, woordvoerder van de LCR, maakt zich sterk dat de wind gunstig blijft voor radicaal links ook in de komende periode.

De leiding van de LCR keurde recentelijk een tekst goed die oproept om werk te maken van een breder, antikapitalistisch alternatief in Frankrijk. Er is immers een beweging aan de gang tegen de besparingen en de privatiseringen van Raffarin. De PS sluit zich aan bij die strijd

maar is zelf niet bereid om te breken met de neoliberale politiek. De leidingen van de PC en de groenen zitten min of meer op dezelfde lijn als de PS. Daarom vindt de LCR dat er een nieuwe politieke pool moet opgebouwd worden links van de PS, en gebaseerd op de belangrijkste eisen van de beweging: voor de verdediging van openbare diensten en hernationalisering, voor een eerlijke sociale herverdeling en een uitbreiding van de sociale zekerheid, voor het recht op een job, tegen afdankingen, voor arbeidsduurvermindering. Maar ook voor de erkenning van de vrouwenrechten, tegen racisme en xenofobie, tegen elke aanval op de burgerlijke vrijheden en voor een breuk met de uitgangspunten van de Europese Unie en de imperialistische politiek van Frankrijk, voornamelijk in Afrika.

Volgens de LCR vechten tienduizenden mensen vandaag in Frankrijk voor een dergelijk programma. Zij moeten de basis vormen voor een nieuwe, antikapitalistische kracht. De LCR wil daarover tijdens de komende maanden met alle belangstellenden het debat aangaan en is bereid zich verregaand te engageren. ■

Op 23 november en 8 december organiseerde de FGTB in Charleroi twee interprofessionele algemene vergaderingen over het sociaal akkoord. Telkens zat de zaal met ongeveer 350 delegates barstensvol. De sfeer was warm en onbeschrijflijk. Daarvan getuigden in elk van de bijeenkomsten een twintigtal interventies die het zowel op de regering en het patronaat gemunt hadden als op de inertie van de syndicale leiding van de laatste jaren. DOOR ANDRÉ HENRY

De arbeiders uit Charleroi hebben er genoeg van!

De tussenkomsten gingen alle in dezelfde richting: verhoging van de lonen, behoud van het bruggpensioen en van de index, of we hebben er genoeg van! Op de eerste vergadering werd ook een betoging geëist in de straten van Charleroi, nog voor die van 21 december in Brussel. In sommige tussenkomsten werd zelfs gepleit voor een 24-urenstaking op die dag.

ALLEMAAL SAMEN IN ACTIE!

De tweede vergadering was nog heviger, enthousiaster en zelfzekerder dan de eerste. Ondertussen waren de arbeiders van AGC Splintex in Fleurus immers in staking gegaan. De kameraden van Splintex, die een groot applaus kregen, beschreven er hun situatie en legden uit waarom ze in staking waren gegaan en besloten hadden tot de opsluiting van de directie. Die had aangekondigd 284 arbeiders te zullen ontslaan. De opsluiting had als enig doel zo snel mogelijk een vergadering te kunnen beleggen met de directie van het moederbedrijf.

De tweede algemene vergadering van delegates trok ook resoluut de kaart van de strijd. In alle interventies werd voor actie gepleit. De arbeiders

verklaarden de buik vol te hebben van de werkloosheid, de interimpolietiek, de flexibiliteit op het vlak van de arbeidstijd, het moordend ritme. "We hebben er genoeg van! Wij willen actie!" scandeerden ze. Zo'n ambiance en zelfzekerheid hebben we twintig jaar lang niet gezien tijdens

Maar ze waren ook daar uit solidariteit met de strijd van de arbeiders van AGC Splintex Glaverbel tegen de aangekondigde 284 ontslagen. Alle filialen van Glaverbel in de regio (Jumet, Roux, Lodelinsart en Seneffe) hielden een 24-urenstaking, samen met andere bedrijven zoals

Meeting na de syndicale betoging van 13 december
foto: Indymedia

dergelijke vergaderingen. Afgesloten werd met de Internationale, iedereen met de vuist omhoog.

BETOGING

De betoging die plaatsvond op 13 december was een echt succes. Meer dan 6000 arbeiders kwamen op straat in Charleroi als reactie op de patronale aanvallen op sociale verworvenheden zoals het bruggpensioen, de index enzovoort.

Caterpillar, Sonaca, de TEC enzovoort. Opmerkelijk was ook de aanwezigheid van talrijke delegaties van filialen van Glaverbel uit Moustier, Mol, Zeebrugge en zelfs een delegatie van Maubeuge. De betoging imponeerde door haar dynamisme. Ze weerspiegelde vooral het bewustzijn en de wil om te strijden van de arbeiders uit Charleroi. ■

Begin december kondigde de directie van autoruitenbouwer AGC Automotive (ex-Splintex) dat 284 van de 850 banen geschrapt zouden worden. De werknemers gingen prompt in staking en gingen over tot de opsluiting van de directie. Rood had een gesprek met Giuseppe Borbenga, hoofdafgevaardigde voor de FGTB bij AGC. INTERVIEW DOOR ANDRÉ HENRY

[Splintex - AGC] In staking tegen ontslagen

Waarom wordt het bedrijf geherstructureerd en hoe rechtvaardigt de directie de 284 ontslagen ?

GIUSEPPE: Er zijn twee versies van het verhaal. De eerste, officiële versie luidt dat Splintex geherstructureerd moet worden omwille van de gebrekkige rentabiliteit. Al jarenlang zouden de prestaties slecht zijn. We contesteren dat niet, want de cijfers zijn er. Maar wat wij zeggen, is dat dit allemaal al enkele jaren geleden beslist werd. Ze hebben alles op het getouw gezet om tot die tegenvallende resultaten te komen en te bewijzen dat het noodzakelijk is om te delokaliseren. Voor ons gaat het hier immers niet om een herstructurering maar duidelijk om een delokalisering.

Je moet weten dat Splintex deel uitmaakt van de multinational AGC, waarvan de hoofdzetel zich bevindt in Seneffe. In ons geval is de directie van de vleugel van AGC-Automotive in het geding. Je moet immers een onderscheid maken tussen de automobielfabrieke en die van het plat glas. Zij is het die beslist over de verschillende Europese sites: drie in Italië, één in Tsjechië, één in België en nog drie andere elders in Europa. Op Europees niveau vergelijken ze ons voortdurend onderling om de performantie van de verschillende sites te evalueren. Sinds enkele jaren is de verantwoordelijke van Automobile-Europa een Fransman, Christian Bart, die volgens mij alles in het werk heeft gesteld om de Belgische site van Fleurus te treffen. Enkele jaren geleden waren er

meerdere sites in Frankrijk die zouden moeten verdwijnen omdat ze in de ogen van de directie niet rendabel genoeg waren. Plots veranderde die attitude en begon men massaal te investeren in Frankrijk. Momenteel gaat het in de Franse afdelingen heel goed, ze halen er goeie resultaten. Het probleem is echter dat ze in Fleurus exact het tegenovergestelde hebben gedaan, en er met opzet slechte resultaten hebben geaccumuleerd. Sinds enkele jaren werd alles zo voorbereid om vandaag tot de constatering te kunnen komen dat het bedrijf moet delokaliseren naar een andere site aangezien ze er in Fleurus niet in slaagen rendabel te worden.

Maar vooral de tweede versie die ze in de media verspreidden, is shockerend. Daarin wijzen ze met de vinger naar het sociaal klimaat dat hier in Fleurus heerst. Ze verwijzen naar alle sociale conflicten die er in 2003 zijn geweest, naar de 32 arbeidsonderbrekingen met een totaal van 32.000 stakingsuren. Ze doen

dat om indruk te maken, want dat lijkt heel veel. Maar ik wil eraan herinneren dat er 900 arbeiders werken in de fabriek. Daarmee komen we aan

vijf stakingsdagen per arbeider in 2003, wat niet enorm is. Daarenboven, als het nodig is in staking te gaan, dan is dat om te reageren tegen de patronale aanvallen. We konden niet anders dan in actie gaan.

Waarom hebben jullie ervoor gekozen om de directie op te sluiten ?

GIUSEPPE: Om de aandacht van de media te trekken, de publieke opinie te sensibiliseren en de patroons ertoe te verplichten te onderhandelen.

Wat is de achtergrond van de site van Fleurus ? Hoe ontstond Splintex hier?

GIUSEPPE: Het begon in 1975 met de sociale conflicten in Gilly in de sector van het glas. Daarna kwam men aandraven met technieken die moesten aantonen dat het oude procédé om glas te fabriceren niet langer rendabel was. Na de enorme strijd van de arbeiders van Gilly werd een akkoord afgesloten om van de productie van glas over te schakelen op de transformatie van glas, namelijk voor autoruiten. Die overschakeling was het begin van Splintex.

Waarom beslist de directie precies vandaag om 284 arbeiders te ontslaan ?

GIUSEPPE: Dat is eigenlijk geen verrassing. Eind september circuleerde het gerucht over een op til staande herstructurering al. Op een ondernemingsraad vroegen wij, syndicale afgevaardigden en deleges in de ondernemingsraad, naar het budget voor 2005. Toen verklaarde de directie ons dat dit

budget niet in orde was. We waren ongerust en vroegen of ze eraan dacht over te gaan tot economische werkloosheid. Het antwoord was dat dit niet zou gebeuren in 2005.

Het was voor ons heel duidelijk dat als er onvoldoende activiteit is voor 2005 en een plan voor economische werkloosheid ontbreekt, er een ernstig probleem dreigt, eventueel met ontslagen als gevolg. We hebben de directie dus gedwongen ons meer informatie te geven. Eind september verklaarde de directie van Boisfort aan onze permanenten ginder dat er een echte herstructurering op til stond, zonder meer details te geven... De fabriek van Splintex werd toen onmiddellijk stilgelegd. We hebben een week lang gestaakt om meer te weten te komen. Op een bijeenkomst in Boisfort met de directie kondigde die uiteindelijk aan dat er geen herstructurering zou plaatsvinden!

In enkele dagen tijd spraken ze zichzelf twee, drie keer tegen. Het klimaat was heel moeilijk; zij waren bereid gelijk wat te beloven opdat wij het werk maar zouden hervatten, wat we ook deden begin oktober. Van oktober tot eind november hebben ze zich duchtig voorbereid om het hoofd te kunnen bieden aan het conflict dat zou uitbreken van zodra de herstructurering toch aangekondigd zou worden. Ze deden ons massaal overuren draaien en werfden ook arbeiders met precaire contracten aan om de stocks aan te vullen zoals we het nog nooit hadden meegemaakt. Ze hebben zelfs aanvullende platforms gehuurd om te kunnen leveren aan klanten als we gedurende meerdere weken of zelfs maanden in staking zouden gaan. Ze waren dus heel goed voorbereid op de beweging die vandaag is ontstaan tegen de herstructurering.

Het geval van Splintex speelt zich af in de context van de kapitalistische globalisering. Wat denk je daarvan en zijn de arbeiders zich bewust van dit aspect van het conflict?

GIUSEPPE: Natuurlijk! Sinds een hele tijd weten we dat we deel uitmaken van een multinational. We weten dat we in Splintex een orderboekje hebben dat vol is tot in 2008. Er zijn dus bestellingen. De techniek is fel geautomatiseerd maar draait toch niet goed genoeg. Voor ons gaat het erom dat aan te tonen, en zo de beslissing van de directie te ontmaskeren als een vorm van delokalisering.

We zijn ons bewust van het probleem van de globalisering. Een aandeelhouder, of hij nu van Japan, Amerika of van gelijk waar komt, heeft als enig doel winst te maken. Wel, Fleurus kan rendabel zijn. We hebben dus duidelijk de vraag gesteld: hoe denken ze hun productie te verzekeren door Splintex te schrappen? Als het erom zou gaan te delokaliseren naar China of elders waar de arbeidskracht goedkoper is, dan zouden ze een argument hebben. Maar we weten dat de fabriek die autoruiten maakt in Tsjechië verzadigd is. In Italië daarentegen hebben ze pas in een nieuwe oven geïnvesteerd. Alles wat men hier niet zou maken, zou gedelokaliseerd worden naar Italië. Iedereen weet dat de arbeidskracht in Italië min of meer de zelfde waarde heeft als in België...

Waar staan de onderhandelingen nu ?

GIUSEPPE: We kunnen niet spreken over onderhandelingen. Tot nog toe werd er niet onderhandeld. Na de

aankondiging van de herstructurering gaven de arbeiders tijdens een algemene vergadering ons het mandaat om het herstructureringsplan te weigeren. We verzetten ons dus tegen dit plan en tegen het jobverlies. Er is geen sprake van onderhandelingen vandaag, want er is een breuk in de dialoog.

In eerste instantie werd een alarmcomité opgericht door het Waalse gewest. Dat comité was al sinds enkele maanden voorzien, maar functioneerde voor het eerst voor Splintex. De doel-

stelling ervan is de dialoog tussen vakbonden en patroons te herstellen, wat ook gebeurd is, en ons voor overleg op het ministerie van tewerkstelling in Brussel bracht. De gesprekken werden een eerste keer opgeheven omdat er een totaal meningsverschil was tussen patroons en vakbonden. De tweede keer dat we mekaar zagen, bleef de situatie geblokkeerd. Dat was de derde keer ook het geval, want zij bleven op hun posities staan, net zoals wij.

Hoe is het met de strijdbaarheid van de arbeiders gesteld? Is die nog intact?

GIUSEPPE: Ik denk dat ze niet alleen nog helemaal intact is, maar dat ze ook toeneemt. De eerste keer dat we naar Brussel zijn gegaan, waren er bijvoorbeeld een vijftigtal arbeiders. De tweede keer waren er een goeie honderd en vandaag tweehonderd. Daarenboven waren er de 24-urenstaking in alle sites van Glaverbel in de regio en de betoging van 13 december in Charleroi rond het interprofessioneel akkoord. Splintex had er een centrale plaats en kreeg interprofessionele steun. Ook op nationaal niveau weet ik dat er iets beweegt.

Jullie hebben een stakingscomité gecreëerd. Hoe functioneert dat? En waar houdt het zich mee bezig, debatten, acties?

GIUSEPPE: We hebben een stakingscomité op poten gezet, dat - we moeten het toegeven - niet correct gefunctioneerd heeft. Ondanks alles zijn de resultaten er, want vandaag zijn we al vijftien dagen aan het staken. Misschien is niet alles gedaan en georganiseerd op zo'n manier dat iedereen betrokken wordt. Er zijn zeker lacunes, maar we gaan met het stakingscomité proberen om deze op te vullen, zodat de taken beter worden verdeeld en er meer organisatie is dan vandaag.

Wat is je indruk van de interprofessionele algemene vergaderingen van het FGTB in Charleroi, die heel militant en strijdbaar waren ?

GIUSEPPE: De interprofessionele vergaderingen kenden al een tijdje een neergang. Vandaag hebben we daarentegen een sterk signaal van de basis en van de delegees. Er waren er verschillende met een heel strijdbare toon, en die opriepen tot actie en strijd. Dat is vandaag de enige haalbare oplossing. ■

De gezondheidszorg is één van de grote pijnpunten binnen de sociale zekerheid. Deze uitgavenpost verdubbelde in 1990-2002, terwijl het beschikbaar inkomen maar steeg met 51 %. In 1995 bedroegen de kosten voor gezondheidszorg binnen de sociale zekerheid nog zo'n 10 miljard euro, in 2004 wordt dit meer dan 16 miljard. In 1980 ging 24 % van het budget van de sociale zekerheid naar gezondheidszorg, in 2004 was dat al 35 %. Terwijl vanuit Europa de druk wordt opgevoerd om het systeem te privatiseren, grijpt het gros van de Vlaamse partijen dit probleem aan om de splitsing ervan te eisen. DOOR MATTHIAS LIEVENS

Medische zorg is een recht!

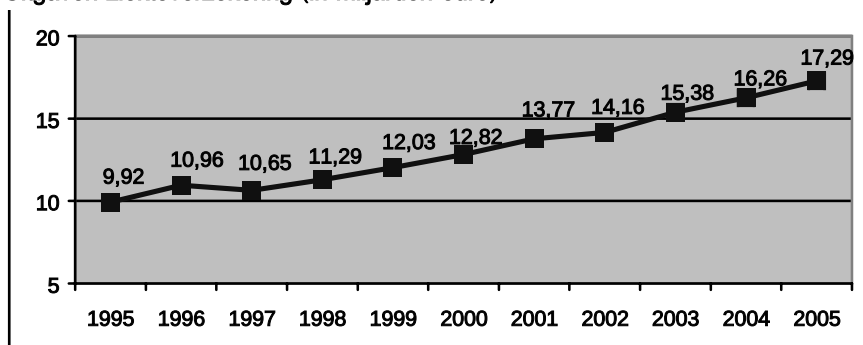
STIJGENDE KOSTEN

In de jaren '90 bedroeg de groeinorm voor de RIZIV-uitgaven 1,5 %. Vanaf 1999 werd dat 2,5 %. Toch werd jaar na jaar de norm overschreden. Nu bedraagt die 4,5 %, en dat is een kleine overwinning tegen het besparingsdiscours. Toch regent het onheilspellende berichten over enorme overschrijdingen van dit budget. De cijfers van het deficit voor

de Landbond van Christelijke Mutualiteiten voor de periode 1990-2000 tonen vooral aan dat de uitgavenstijging het gevolg was van de evolutie van de prijzen (van nieuwe geneesmiddelen en technologie, naast de (relatieve!) loonsverhogingen), en veel minder van de volumes of de inflatie. Slechts 20 % van de stijging heeft te maken met toenemende consumptie, die vooral op conto van de

levensvoorwaarden van de mensen. Waarom beklaagt niemand zich erover wanneer de uitgaven voor pakweg auto's of computers sneller stijgen dan de groei van het BNP? Blijkbaar is een bepaald soort consumptie goed voor het soort economie waarin we leven, en een andere niet. We horen vooral alarmkreten over die consumptie die gesocialiseerd is (via de sociale zekerheid of de openbare diensten). Het patronaat zegt natuurlijk niet met zoveel woorden dat het die socialisering is die het probleem is. Ze beklaagt zich vooral over de vermeende inefficiëntie van het systeem: de relatief goedkope gezondheidszorg zou aanleiding geven tot overconsumptie en dus tot verspilling. Maar klopt dit eigenlijk wel?

Uitgaven ziekteverzekering (in miljarden euro)

2004 variëren van 300 tot 600 miljoen euro of nog meer. De sociale zekerheid lijkt een onhoudbaar systeem! Niemand vertelt er ons bij dat terwijl het totale tekort in de sociale zekerheid in 2005 op één miljard euro wordt geraamd, de patronale bijdrageverminderingen in datzelfde jaar zullen oplopen tot niet minder dan vijf miljard euro...

Er zijn verschillende oorzaken voor de stijgende kosten van de gezondheidszorg. Er zijn de vergrijzing en de stijgende kost van bepaalde nieuwe medische behandelingen. Er bestaan uiteraard misbruiken, zoals het voorschrijven van dure geneesmiddelen door sommige artsen. Die worden daar niet voor gesanctioneerd, maar worden er integendeel nog eens door de farmaceutische industrie voor beloond. Is er sprake van overconsumptie, zoals neoliberalen beweren? Analyses van

vergrijzing kan worden geschreven. De eventuele gevallen van overconsumptie zijn ook niet louter aan het gedrag van de patiënten te wijten. Nu gaan stemmen op om de remgelden te verhogen om zo patiënten af te raden 'teveel' naar de dokter te gaan! Het is integendeel het systeem van de prestatiegeneeskunde zelf dat aanleiding geeft tot overconsumptie en de slechte kwaliteit van de verzorging. De logica is 'hoe meer patiënten, hoe beter', beter de langste en duurste therapie dan de efficiëntste therapie. Ook de maximumfactuur, op zich een positieve maatregel natuurlijk, laat dat systeem intact.

Stijgende kosten in de gezondheidszorg moeten echter niet *a priori* als iets negatiefs worden bekeken. Ze zijn ook een indicator van een mogelijke verbetering van de

AMERIKA

Volgens het rapport van de Wereldgezondheidsorganisatie van 2003 werd in België in 2001 8,9 % van het BNP besteed aan gezondheidszorg. Daarvan werd 71,7 % bekostigd via de sociale zekerheid. In datzelfde jaar liepen de uitgaven aan gezondheidszorg in de VS vooral door de werking van de 'vrije markt' op tot 13,9 % van het BNP, waarvan slechts 44,4 % door de overheid. In de VS wordt bijna dubbel zoveel uitgegeven per persoon per jaar aan medische zorgen. En toch rangschikte de Wereldgezondheidsorganisatie België in 2000 op de 21ste plaats in de wereldrangorde van best presterende gezondheidssystemen, terwijl de VS 37ste eindigde. De levensverwachting in de VS is lager dan die in België, de kindersterfte hoger. In de jaren 2002-2003 had één op de drie Amerikanen onder de 65 (dat zijn meer dan 80 miljoen mensen) geen medische bescherming.

COMMUNAUTAIR

In België is er niet enkel de druk om te privatiseren en te besparen. Van elke kwestie die opduikt, maken de Vlaamse burgerlijke partijen daarenboven een communautair probleem. Onder andere volgens de NV-A en de VLD moeten de gezondheidszorg en de kinderbijslagen naar Vlaanderen worden overgeheveld. Eind november pleitten ook de Vlaamse onafhankelijke ziekenhuizen voor een splitsing, met de steun van Yves Leterme en Inge Vervotte (CD&V), onder het mom dat minister Demotte (PS) niet voldoende structureel ingrijpt (lees: bespaart). Ook Voka, de Vlaamse patroonsorganisatie, onderschreef deze eis en haalde scherp uit naar minister Demotte. Volgens een poll bij CEO's door De Standaard is 72 % van de Vlaamse bedrijfsleiders voorstander van de splitsing (DS, 16 december 2004). Stevaert was de enige die in het verweer ging, terwijl Norbert De Batselier (sp.a) tegelijk de splitsing eiste. Nochtans deed de farce rond het Mechelse Dodoensziekenhuis, dat zijn artsen aanzette tot medische overconsumptie, het simplistische beeld van de voorstanders van de splitsing geen goed. Alsof alleen in Wallonië misbruiken zouden bestaan! De 'gezondmaking' van de sociale zekerheid reduceren tot de afbouw van de zogeheten transfers van Vlaanderen naar Wallonië is naïef, maar toch gaat het erin als zoete broodjes.

Het gevolg van een communautarisering is dat het verzekeringsprincipe wordt ondergraven. Voor een goeie verzekering is het belangrijk dat de risico's over een zo groot mogelijke groep bijdragers worden gespreid. Er zijn inderdaad structurele verschillen in de consumptie van medische zorg. De Vlaamse rechterzijde poogt die te verklaren in termen van de cliëntelistische PS-cultuur, het profitaat en de laksheid van de Walen. De Walen zouden bijvoorbeeld kwistig omspringen met pre-operatieve onderzoeken. Omgekeerd menen de Franstaligen dan weer dat Vlaanderen meer uitgeeft aan psychiatrische zorg en rust- en verzorgingstehuizen.

Excessen en misbruiken moeten natuurlijk aangepakt worden. Nochtans hebben die verschillen voor een stuk reële gronden. Hoe zouden taalgebonden 'cultuurverschillen' zo'n grote impact kunnen hebben? Er zijn structurele oorzaken voor de uiteenlopende consumptie, die te maken hebben met het leven in de stad of het platteland, het

sociale milieu, de werkloosheid en het inkomensniveau, het soort arbeid dat mensen verrichten. Limburgse ziekenhuizen zijn ook goedkoper dan de andere Vlaamse ziekenhuizen. Welk 'cultuurverschil' speelt daar? Ook tussen Noord- en Zuid-Nederland zijn er grote verschillen op het vlak van medische consumptie, zonder dat dit een reden is om de organisatie van de ziekteverzekering te herzien. Pleiten voor de splitsing van de sociale zekerheid is dus

gewoonweg het doorbreken van de solidariteit. Het enige rationele antwoord op het probleem is het afschaffen van de prestatiegeneeskunde, het aanpakken van de farmaindustrie en de formulering van duidelijke regels die voor het hele land gelden zodat dezelfde ingrepen overal evenveel kosten

Besparen is geen optie, aangezien dit rechtstreeks de patiënten zelf treft. Privatiseren ook niet: gezondheidszorg moet een universeel recht zijn, en mag niet afhankelijk worden gemaakt van de koopkracht. De keuze die we hebben is simpel: ofwel hoge sociale bijdragen met gratis geneeskunde, ofwel lage met privé-geneeskunde. Alleen de eerste optie, die het universeel recht op geneeskundige verzorging erkent, is een geciviliseerde keuze. In de plaats van de huidige prestatiegeneeskunde met zijn privé-kabinetten en apotheken, willen wij een publiek systeem van wijkgezondheidscentra, met een vaste wedde voor alle medische beroepen. Geen enkele financiële remming zou een goeie gezondheid in de weg mogen staan: 'aan elk volgens zijn behoeften', dat is ons socialistisch principe! ■

Handel lokaal, denk lokaal Of lokaal én globaal handelen én denken

debat

Er moet iets
begerenswaardigs
zijn, iets positiefs,
wil men het
kapitalisme kunnen
overstijgen.

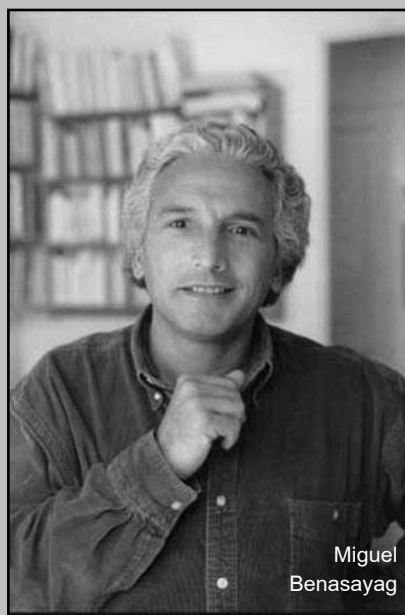
Het boekje "Verzet als scheppende kracht" dat in 2003 verscheen als tweede boek in de Ya Basta-reeks, blijft discussie losmaken. Auteur Miguel Benasayag vindt dat andersglobalisten vooral energie moeten steken in kleinschalige projecten aan de basis. Een veelheid aan dergelijke initiatieven zal de legitimiteit van het kapitalisme aantasten. Roger Jacobs neemt de verdediging op van Benasayag. David Dessers plaats enkele vraagtekens bij zijn visie.

HANDEL LOKAAL, DENK LOKAAL

Roger Jacobs: Het boek 'Verzet als scheppende kracht' van Florence Aubenas en Miguel Benasayag (Academia Press, Gent, 2003) heeft mij geholpen om mijn eigen politieke ontwikkeling in een nieuw licht te zien. Ook gaf het mij een beter inzicht in hoe het 'anarchisme van de 21ste eeuw' er zou kunnen uitzien.

Miguel Benasayag is een voormalige strijder van de guevaristische guerilla in Argentinië, en hij reflecteert sedert enkele jaren over de nieuwe politieke verzetsvormen en over het ontstaan van een 'nieuwe radicaliteit', waarvan hij het begin situeert bij de opstand van de Zapatisten in Chiapas in 1994. Deze reflectie is nauw verbonden met een militante praktijk in de schoot van een collectief dat hij opgericht heeft: 'Malgré tout' ('ondanks alles'), en dat aan de basis ligt van een manifest van Landloze Indianen, van de volkuniversiteit van de 'Cité des 4000' in La Courneuve, of van het netwerk 'No vox', dat actief is in de bewegingen van de 'Sans': daklozen, werklozen, mensen zonder papieren. Als 'militant en onderzoeker', zoals hij zichzelf graag definieert, heeft hij zopas bij Bayard een *Abécédaire de l'engagement* gepubliceerd. Vanuit het motto 'het universele zit in het bijzondere', stelt Miguel Benasayag dat het globale tastbaar is in het lokale. Globalisering wordt ervaren in elk aspect van het leven - arbeid, onder-

wijs, sport, cultuur, vrije tijd... - en op lokaal niveau. Willen we de neoliberale globalisering bestrijden, dan zullen we, heel concreet, micro-praktijken moeten ontwikkelen, en netwerken van alternatieve levenswijzen. 'Want aan de mensen zeggen: "het kapitalisme is slecht", dat volstaat niet. Er moet iets begerenswaardigs zijn, iets positiefs, wil men het kunnen overstijgen.'

Miguel
Benasayag

Benasayag omschrijft zijn eigen visie als een 'lokaal denken verbonden met een lokaal handelen'. Daarmee onderscheidt hij zich enerzijds van het modernistische 'globaal denken en globaal handelen', waarbij ervan uitgegaan wordt dat de bestaande 'slechte machtsstructuren' door hervormingen of door een revolutie vervangen moeten worden door 'goede machtsstructuren' die op voorhand uitgedacht zijn door progressieve en goedmenende intellectuelen.

Benasayag wijst op twee grote pijn-

punten van dit model. Enerzijds ben je in afwachting van de Grote Ommekeer ofwel tot passiviteit veroordeeld, ofwel ga je alle mogelijke middelen inzetten om het vooropgezette doel te bereiken en wordt er niet op één dode meer of minder gekeken. Telkens wordt daarbij het heden opgeofferd aan de glorierijke Toekomst die ons te wachten staat. Anderzijds, en daar nauw mee samenhangend, is de idee dat wij de absoluut goeden zijn, de dragers van de historische waarheid, en dat alleen de anderen de schurken zijn, de As van het Kwaad.

Daarnaast heb je de opstelling 'handel lokaal, denk globaal', die in feite tweeslachtig is. Enerzijds meent men wel dat de maatschappij slechts van onderuit, door basisacties of door directe actie, kan veranderd worden, maar anderzijds gelooft men toch niet dat die basis een bron is van voldoende kracht, en daarom gaat men zijn hoop weer stellen op politieke bewegingen die een getrouwe vertaling zouden vormen van de maatschappelijke aspiraties van de basisbeweging. Ik heb dat in de jaren '70 zien gebeuren in Frankrijk, waar een sterke beweging voor zelfbeheer zijn hoop ging stellen op een vernieuwde socialistische partij, waardoor Mitterrand in 1981 tot president gekozen kon worden ('Le Changement'). Hetzelfde is gebeurd in de jaren '80 in gans West-Europa, toen groene partijen zich presenteerden als de politieke emanatie van de nieuwe sociale bewegingen. De basisbeweging pretendeert wel gelijkwaardige betrekkingen te onder-

Roger Jacobs werkt met immigranten en asielzoekers bij Centrum Basiseducatie in Hasselt, en publiceerde samen met Jef van Doorslaer een boek over educatie in de actieve welvaartsstaat, 'Het pomphuis van de 21ste eeuw' (EPO, 2000).

De politieke linkerzijde moet vandaag voor een groot stuk heropgebouwd worden.

houden met de politieke partij, maar op het moment van de machtswisseling zien we dat de basisbeweging gerecupereerd en gestroomlijnd wordt door het politieke beheersapparaat. Initiatieven worden geprofessionaliseerd en genormaliseerd, en ze verworden tot doorgeefluik van de regels en eisen die door de bevriende politieke machthebbers aan de basis gesteld worden.

Vandaar ook Benasayags keuze voor 'het lokaal denken en lokaal handelen'-model, waarbij het veranderingspotentieel van initiatieven en acties aan de basis van de maatschappij niet langer afhankelijk wordt gemaakt van het aan de macht komen van bevriende politieke beheerders. De verwezenlijking van de vrijheid hangt niet samen met een politieke machtswissel aan de Top, maar moet elke dag opnieuw bevochten worden door keuzes die we maken in de diverse levenssferen. Daarbij benadrukt Benasayag dat die levenssferen diep doordrongen zijn van het kapitalistische waardenpatroon. Kapitalisme is geen tijdelijk politiek regime dat ons van buitenaf controleert en onderdrukt: we leven niet alleen binnen een kapitalistisch kader, maar het kapitalisme leeft ook in en door ons. Dat is een zeer bevrijdende visie: iedereen kan altijd het kapitalisme aantasten; anderzijds is het ook een zeer engagerende visie: het

kapitalisme kan enkel voortbestaan omdat we het laten voortbestaan.

Dit samengaan van de mogelijkheid tot bevrijding met de verantwoordelijkheid voor die bevrijding maakt de kern uit van de 'volle vrijheid', die steeds de anarchistische bekommernis bij uitstek is geweest. Terwijl vroeger die 'volle vrijheid' met speciale historische periodes of unieke persoonlijkheden in verband werd gebracht, is het nu een zaak geworden van de gewone man en vrouw in hun pogingen om bevrijdende verhoudingen in hun diverse levenssferen tot stand te brengen.

LOKAAL ÉN GLOBAAL HANDELEN ÉN DENKEN

David Dessers: Verzet als scheppende kracht is een boeiend boekje omdat het een debat opent over de te volgen strategie van de 'tegenbeweging'. Oude debatten over maatschappijverandering krijgen in een nieuwe sociale context opnieuw relevantie. We stellen we ons echter de vraag of de resolute afwijzing van Benasayag van elke vorm van macht, de linkerzijde niet tot de eeuwige machteloosheid veroordeelt.

Die tegenbeweging moet zich volgens Benasayag ver van de macht, de politiek en politieke organisaties houden. Ze moet zich nog minder bezighouden met een debat over een andere toekomstige maatschappij (bijvoorbeeld 'het socialisme') en al

bereikt kan worden. Dat alles situeert zich immers in het morgen. En morgen, dat is een illusie, stelt Benasayag. Verandering zal er volgens hem pas komen door een veelheid aan basisinitiatieven die elk op hun manier de legitimiteit van het kapitalisme uitdagen en in vraag stellen.

Uiteraard is het bestek hier te kort om zorgvuldig alle argumenten van Benasayag tegen het licht te houden. We beperken ons dan ook tot een vijftal algemene kritieken op zijn benadering:

1) We zijn het niet eens met de idee dat er enkel maar lokaal gedacht en gehandeld moet worden. Hiervoor zijn er twee redenen. Ten eerste omdat de praktijk vandaag méér dan ooit aantoonde dat mensen kracht putten uit ervaringen in andere landen of ervaringen op de internationale scène. Seattle was een internationaal opgezette actie, tegenover de top van een organisatie die een beleid voor de wereld ontwikkelt. Die kleine overwinning tegenover die globale instelling, heeft mensen overal ter wereld de kracht gegeven om opnieuw acties op poten te zetten. Zonder die internationale netwerken en acties zouden we op het lokale niveau allicht nog steeds aan het ploeteren zijn, zoals in de jaren 90. Voor ons bestaat er een evidente dialectiek tussen het lokale en het globale. Het andersglobalisme ontwikkelt zich in de wereld en Europa op ongelijke maar gecombineerde wijze. Zonder een Wereld en Europees Sociaal Forum of Europees gecoördineerde acties zoals op 19 maart, zou er vandaag allicht geen sprake zijn van tal van lokale initiatieven. Daarom dus: lokaal én globaal handelen én denken.

2) De benadering van Benasayag sluit naadloos aan bij die van een aantal andere neoliberalen denkers die opgang maken vandaag. En die neoliberale benadering sluit dan weer naadloos aan bij de actuele politieke context, denken we: we beleven sinds een tijdje een heropleving van sociale strijd. Méér acties, méér ideeën, méér inspiratie. Van de andere kant slaagt het andersglobalisme er vandaag (nog)

helemaal niet met een debat over hoe deze toekomstige maatschappij

niet in om effectief greep te krijgen op de politieke en klassenverhoudingen. Er is contestatie - en dat betekent een enorme stap vooruit - maar datgene wat gecontesteerd wordt, blijft voorlopig oppermachtig. In zo'n context gedijen anders-gaan-leven theorieën nogal makkelijk, omdat reële maatschappelijke verandering zo ver af lijkt.

3) In zo'n context is het al helemaal moeilijk om je een concrete voorstelling te maken van een "sociale revolutie". Benasayag maakt, zoals zovele andere neolibertairen, eerst een karikatuur van "de revolutie" om vervolgens die karikatuur te lijf te gaan. Hij heeft het steevast over '*Le Grand Soir*', een soort van plotse omwenteling *out of the blue* die eigenlijk te herleiden valt tot een ordinaire machtsgreep van een politieke minderheid. Wij kunnen enkel maar herhalen dat voor ons een sociale revolutie, waarbij de sociale meerderheid de macht van de heersende elite ontnemt, enkel maar het resultaat kan zijn van een lang en complex proces van opbouw van krachtsverhoudingen, van zelforganisatie en strijd, van opbouw van radicaal-democratische instellingen en periodes van dubbele macht. Van revolutie kan er slechts sprake zijn op het moment dat de 'tegenmacht' zoveel aanhang, legitimiteit en ervaring heeft opgebouwd dat ze in staat wordt om de fundamentele maatschappelijke logica te wijzigen.

4) Dat brengt ons bij het kapitalisme. Dat is in onze ogen veel méér dan enkel maar een waardensysteem. Het is vooreerst een productiewijze gebaseerd op het privébezit van de productiemiddelen, die een systematische uitbuiting van en door de mens mogelijk maakt. Benasayag stelt ons voor om ons daaraan te onttrekken om op die

manier macht te onttrekken aan het systeem. Wij denken nochtans dat de mensen die erbinnen staan en werken in die grote bedrijven, net over een unieke positie beschikken. Zij zijn immers in de mogelijkheid om de machine stil te leggen. Als zij in verzet gaan is het een verzet als schepper van krachtsverhoudingen, van macht als je wil, tegenover de grote spelers van de huidige globalisering. Bovendien heeft de meerderheid van de mensen eigenlijk nauwelijks een andere keuze dan te gaan werken in ruil voor een loon.

5) Op minstens één punt willen we Benasayag gelijk geven: vandaag heeft de linkerkant dringend nood aan iets 'begerenswaardigs'. Alleen met discours en afwijzing bouw je niets op. Op dit punt biedt 'Verzet als scheppende kracht' dan ook zeker en vast inspiratie. De politieke linkerkant moet vandaag voor een groot stuk terug heropgebouwd worden. En om daarin te lukken zal er nood zijn aan een veelheid van concrete projecten, bewegingen en initiatieven, aan nieuwe strijdervaringen, waaruit dan in een latere fase een nieuwe antikapitalistische of zelfs revolutionaire politieke kracht kan ontstaan. Maar ook die sprong is er helaas teveel aan voor Benasayag. Enkel het hier en nu telt immers. Als je Benasayag leest, zou je nog gaan geloven dat een ganse eeuw van politieke en sociale strijd van de arbeidersbeweging enkel maar tot mislukkingen en miserie zou hebben geleid. Ondanks alles, klopt dat gewoon niet. Ondanks de crisis van de politieke vertegenwoordiging van de linkerkant vandaag was er gisteren, is er vandaag en zal er morgen nood zijn aan een politiek instrument om de strijd van links te voeren. ■

Op vrijdag 10 december organiseerde een nieuwe Wase vzw, "Carpe Diem", een debat over de vraag of op lokaal niveau al dan niet bestuurd kan worden samen met het Vlaams Blok (VB). Panelleden van dienst: Filip Antheunis (VLD), Antoine Denert (D.E.N.E.R.T.), Willy De Rudder (CD&V), Eric Van Mele (SP.a) en Jos Stassen (Groen!). DOOR FRÉDÉRIC LEHEMBRE

Het Waasland kleurt zwart...

Zoals u zich wellicht nog herinnert, kleurden op 13 juni niet alleen talloze Antwerpenaren voor de zoveelste keer het bolletje zwart, maar ook het Waasland zag een oude ziekte weer opduiken. In deze streek waren de collaboratie én het verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog heel sterk. De tegenstellingen tussen zwart en wit zinderden nog lang na. Tijdens de laatste verkiezingen werd er opnieuw een barrière voor extreemrechts doorbroken. Het Blok liet cijfers van rond de dertig procent optekenen. Een aantal burgemeesters liet zich verleiden tot straffe uitspraken en sluit besturen met het VB in 2006 niet uit. Voor het eerst

zien we op lokaal niveau een aantal mensen die bereid zijn om een coalitie aan te gaan met extreemrechts.

Niemand ging tijdens het debat dieper in op de wortels van het Blok. Sommigen, zoals SP.a'er Van Mele, verwezen naar de individualisering, de enorme

toename van burenruzies, het gebrek aan verdraagzaamheid enzovoort... Een nogal pessimistisch verhaal, dat deels niet te ontkennen valt.

Toen hij echter stelde dat ook het teveel aan regels en vooral die rond ruimtelijke ordening (en, niet te vergeten, de ecotaks) een voedingsbodem zijn voor het Blok, begonnen sommigen toch zenuwachtig op hun stoel te schuifelen. Langs de rechterzijde hoorden we een opbod om het meest rechtse discours. De CD&V hield zich wat gedeisd en bleek moeilijk te verleiden, maar Antoine Denert en Filip Antheunis deden toch hun duit in het zakje. Van Denert is het algemeen geweten dat hij er goede banden op nahoudt met het VB, dat echter niet aanwezig is in zijn gemeente. Filip Antheunis, VLD-burgemeester van Lokeren, beweerde boudweg dat hij zou praten met het VB in 2006. Niet direct om hen te laten meebesturen, maar om te horen op welke punten ze water in hun wijn zouden doen, want dit is volgens Antheunis het hoofdprobleem. Gezien ze geen verantwoording moeten afleggen, is het voor hen immers gemakkelijk om simplistische antwoorden te formuleren op complexe problemen. Zoals het welgekende: "500 000 werklozen, 500 000 migranten, de oplossing is duidelijk". Hij haalde hierbij het voorbeeld aan van Haider in Oostenrijk (dus wil hij dan toch besturen met het VB?). Daar verbrandde extreem-rechts zich toch ook aan de macht?

HAIDER

Vanuit de zaal kwam er dan ook zeer snel reactie. Als er de afgelopen jaren iets aangetoond is in Europa, is het wel dat we voorzichtig moeten zijn met dat soort redeneringen. In Frankrijk werd enkele jaren geleden door de grootste media gejubeld dat het gedaan was met het FN toen een groot deel van het partij kader afsplitste om de MNR te vormen onder leiding van Mégret. De presidentsverkiezingen van 2002 noodzaken ons te concluderen dat Le Pen er terug stond. Trouwens, Antheunis maakt een verkeerde inschatting van de situatie in Oostenrijk. Ten eerste was er een enorme omslag van het politieke discours. Van in het begin pleitte vice-kanselier Riess-Passer voor een verbod op stakingen. Haider stelde voor boetes in te stellen voor volksvertegenwoordigers die zich kritisch uitlaten over de regering. Men vreesde het ergste toen Marchall, redacteur van de Oberösterreichischen neuwzender ontslagen werd wegens te kritische berichtgeving over de kabinetsformatie van februari 2000. Volgens Haider waren er "Rode Cellen" binnen de staatstelevisie en was het tijd voor "het uitmesten van de redactielokalen". De regering poogt haar politieke inmenging in de media echter liever wat minder spectaculair te organiseren, zoals bleek uit de maatregelen betreffende zoiets saais als posttarieven. Is het iets om je druk over te maken, dat het goedkope posttarief voor periodieken werd afgeschaft? Wel als je bedenkt dat de vertienvoudiging van de verzendkosten het voortbestaan van kleine kritische tijdschriften moeilijk maakt. En zeker wanneer blijkt dat de regering zich het recht voorbehoud om de verzendingskosten van sommige bladen bij uitzondering te subsidiëren. Ons zusterblad *Die*

Linke werd dat privilege natuurlijk niet gegund, en moest onlangs haar abonnementstarieven met bijna een kwart verhogen.

En hoe zit het met de rechten van vrouwen? Dat was in Oostenrijk vooral een mannenzaak. Staatssecretaris van Gezondheid was Reinhard Waneck, een FPÖ'er. Dankzij hem werd de afdrijvingspil Mige-gyne in Oostenrijk niet toegelaten. Een vasectomie laten doen, het onderbreken van de ei- of zaadleider, kan alleen nog vanaf een bepaalde leeftijd en na "psychologische" gesprekken. Maar de kroon spant de FPÖ-minister van Sociale Zekerheid en Generaties, Herbert Haupt. In 2001 kondigde hij aan een speciale beleidsafdeling in te richten tegen... mannendiscriminatie! Haupt diende ook het wetsontwerp in voor de invoering van "Kindergeld". Zo "zal een betere verenigbaarheid van gezin en arbeid voor moeder en vader bereikt worden." Pittig detail: in het wetsontwerp kunnen buitenlandse vrouwen slechts beperkt toegang krijgen tot het kindergeld. Sommige kinderen tellen blijkbaar meer dan andere. In Frankrijk zag je trouwens gelijkaardige taferelen opduiken toen het Front National de treden van het stadhuis beklom. De vrouw van Bruno Mégret werd veroordeeld voor racisme omdat ze in Vitrolles een premie van 700 euro uitloofde aan elk blank kind dat geboren werd. FN-burgemeester Bompard (Orange) voerde opnieuw de zwarte lijst in die o.a. antiracistische werken bevatte of sprookjes uit niet-Europese continenten, onder het mom van "gebrek aan respect voor morele normen". Als we de politiek en het discours vandaag bekijken, zien we al dat het VB een enorme impact heeft. Wat zou dan het resultaat niet zijn als de partij ook echt aan de macht komt? ■

Al 25 jaar lang
betaalt u voor
zijn racisme.

GENOEG?

GENOEG!

www.vlaams-burgerinitiatief.be

De petitie om het VB zijn dotaties te ontnemen, werd in een mum van tijd door tienduizenden mensen ondertekend. Zie: www.vlaams-burgerinitiatief.be!

In gesprek met Ludo Abicht

Ludo Abicht, gekend als filosoof en auteur, woonde en werkte gedurende twintig jaar in de Verenigde Staten. Hij hield er vele vrienden aan over en ook nu verblijft hij regelmatig voor langere periodes in the states. Rood sprak met hem over de Amerikaanse presidentsverkiezingen en de gevolgen van de tweede overwinning van George W. Bush voor Amerika en de wereld. INTERVIEW DOOR DAVID DESSERS

"Zelfs indien Ralph Nader verkozen was als president zou hij de Midden Oosten-politiek van de VS niet hebben gewijzigd"

LUDO ABICHT: In 1963 werd ik door de directrice van het Sint Jozefsslyceum in Blankenberge buiten gegooid als leraar omdat ik deel had genomen aan de organisatie van een vredesmars, een mars tegen atoomwapens. Voor mij was dat toen geen uitgesproken links engagement, maar het klopte wel dat die marsen voor een stuk gecontroleerd werden door de toenmalige KP. Heel de linkerszijde steunde deze beweging, maar voor leraren uit het katholieke net was dat *not done*. Maurice Dewilde interviewde mij toen voor de tv, gezien hij het leuk vond dat er ook vanuit het katholieke onderwijs steun kwam. Maar dat ging dus te ver voor het establishment. Ik werd aan de deur gezet, met de vermelding dat ik nooit nog zou mogen terugkeren naar het katholiek onderwijs, wat ik uiteraard ook niet meer wilde.

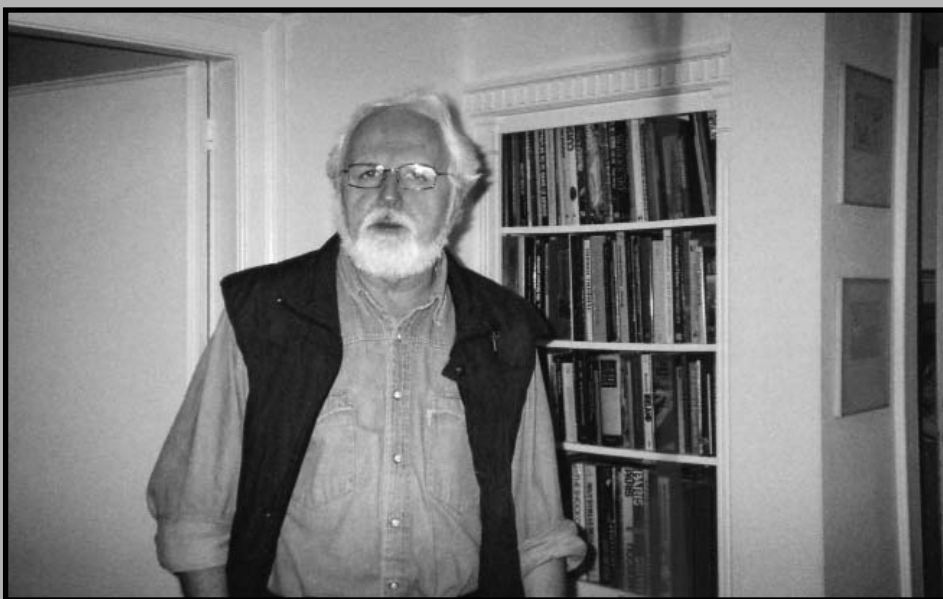
Vervolgens vroeg ik een studiebeurs 'filosofie' aan voor Duitsland, Thubingen. Ik was inmiddels ook vader van mijn eerste kind. Daar in Duitsland ben ik dan in 1964 lid geworden, onder invloed van een aantal professoren en medestudenten, van wat toen SDS heette, de socialistische Duitse studenten. Het ging om een pré-68 vereniging waaruit later nogal wat andere radicaal linkse groepen zijn voortgekomen. SDS stond links van de SPD, wat natuurlijk niet zo moeilijk was. Boeiend was de Duitse ernst waarmee er tewerk gegaan werd. We kwamen met een dertigtal studenten twee avonden per week samen. Eén avond lazen we de klassiekers; Marx, Engels, Lenin enzovoort, in het Duits, wat wel leuk was. De tweede avond bespraken we de actualiteit. Het was een tijd waarin vooral de antikoloniale strijd centraal stond. Bij de SDS leerde ik een student kennen die net terug was gekomen van een zeer boeiende universiteit in de Verenigde Staten, in de Midwest in Ohio. Die universiteit was toen naast Berkeley één van de weinige linkse academische bolwerken in de VS en het centrum van de vredesbeweging tegen de oorlog in Vietnam. Ginder zochten ze nog naar een assistent voor Europese en Duitse literatuur.

Ik solliciteerde, werd aangenomen en verhuisde samen met vrouw en kind naar de Verenigde Staten. Er waaide een zeer linkse wind. Zelfs de meest rechtse collega's gingen nog mee betogen tegen de oorlog in Vietnam. Ondermeer de maoïstische *Revolutionary Communist Party* werd er gesticht. Je had er een heel grote afdeling van de YSA, trotskistisch. Mandel kwam daar spreken. Het was een kleine, kwaliteitsvolle en zeer linkse universiteit. We richtten er ook een *Marxist Studies Institute* (MSI) op.

Alles samen ben ik er twintig jaar gebleven. Ik heb er naast de universiteitscursussen ook les gegeven aan mijnwerkerskinderen en *steelworkers* en ik was er actief als delegee in de *teachers-union*. Eigenlijk ging ik er niet vanuit dat ik nog echt zou terugkeren. Mijn kinderen wonen er nog steeds. Het was dan ook eerder op aansturen van mijn toenmalige vrouw dat we in 1984 terugkeerden naar België. En een beetje tegen de verwachtingen in ben ik hier ook gebleven. Maar ik ga regelmatig terug naar de VS, voor wat langere periodes, ik hou veel contact met mijn vrienden van ginder. Het blijft me boeien.

Je bent er recent nog geweest en hebt er een groot stuk van de campagne rond de presidentsverkiezingen meegemaakt. Wat viel je op in die campagne?

LUDO ABICHT: Toen we terugkwamen, waren we reeds virtueel zeker van de overwinning van Bush en dat ondanks zijn vederlichte argumentatie. Uiteraard moet je een onderscheid maken tussen de stedelijke milieus als New York, San Francisco of Chicago, waar Bush het nooit zou kunnen halen en de rest van de Verenigde Staten. Maar, en dat is toch een eerste belangrijke bemerking, zelfs in die stedelijke milieus was het enthousiasme voor Kerry nogal mager. De zwakte van Kerry heeft zeker in de kaart van Bush gespeeld. Die laatste heeft volledig de kaart van de 'veiligheid' getrokken, de enige kaart die hij eigenlijk kon trekken, naast wat religieus-geïnspireerde stellingnames. Kerry is

Ludo Abicht: Er bestaat een zeer beperkte vorm van sociale zekerheid in de VS, in de vorm van sociale programma's voor ouden van dagen en armen. Bush wil steeds meer van die programma's overhevelen naar de private liefdadigheid. De VS staat geeft ook weer meer geld aan kerken, vooral de bevriende kerken...

bijvoorbeeld voor abortus en euthanasie, wat in de VS helemaal niet zo evident is. Bush ging daar tegen tekeer. Op zeker moment zagen we echter in staten als Pennsylvania, Ohio en New York auto's rondrijden van vakbondsleden met een dubbele slogan: "Yes to the union" en daarnaast "Vote for Bush". Een vreemde combinatie gezien Bush de macht van de vakbonden wil breken. Hij heeft al een groot deel van de sociale wetgeving afgebroken. En toch zagen we dus vakbondsleden campagne voeren voor Bush. Dat is mogelijk omdat Amerikanen natuurlijk ook patriotten zijn. Ze zijn in de eerste plaats Amerikaan en vervolgens vakbondslid. Vakbonden in de VS houden zich trouwens ook in de eerste plaats bezig met de onmiddellijke belangenverdediging, het welbegrepen eigenbelang, waar op zich niets mis mee is. Maar een socialistisch maatschappijproject komt er niet aan te pas. Bush kon dus aansluiting met hen vinden door zich op te werpen als de verdediger van de Amerikaanse belangen, waar ook ter wereld. En als die belangen bedreigd worden door een *crazy* Osama, dan moeten we dus hard toeslaan. En dan neemt men de leugen van Bush, rond massavernietigingswapens, er wel bij. Die logica maakt dus dat je én voor vakbonden én voor Bush kon zijn. Wat in onze ogen zeer raar is.

Maar ook Kerry trok de kaart van de veiligheid en stelde dat de strijd tegen het terrorisme teveel had moeten wijken door de oorlog in Irak...

LUDO ABICHT: Dat is precies de zwakte van de campagne van Kerry. Hoe meer een aantal VLD'ers de standpunten van het Vlaams Belang gaan benaderen, hoe sterker het Vlaams Belang zal worden. Het origineel wint het. Wanneer Kerry dus klinkt als Bush, Cheney of Rumsfeld dan klinkt hij natuurlijk niet zo overtuigend. Kerry heeft zelf gestemd voor die oorlog! En dus moest hij zich in allerlei bochten wringen en uitleggen dat hij toen niet anders kon enzovoort. Tja... Hij zou trouwens als president ook niet het verschil gemaakt hebben op het gebied van het buitenlands beleid.

Het enige verschil met Bush zou geweest zijn dat Kerry een wat andere achterban heeft. Kerry heeft een achterban die zich eerder links van het centrum bevindt en zou daar dus meer rekening mee moeten houden. Bush heeft op dat vlak geen enkel probleem. Toen Bush deelnam aan een gala van de rijkste Amerikaanse biljonairs stelde hij met zijn eigen vorm van Texaanse humor: "Sommige mensen noemen jullie de elite, ik noem u mijn basis". Hoe je het ook draait of keert, Kerry zou dat nooit op die manier kunnen zeggen. Hij moet meer rekening houden met een ander Amerika.

Voor de verkiezingen ontstond er een geanimeerd debat in de Amerikaanse linkerkzijde over de te volgen weg. Mensen als Michael Moore of Michael Albert riepen op om Bush terug naar Texas te sturen door op Kerry te stemmen. De militanten waarmee wij samenwerken in VS vonden dat een doodlopend straatje en riepen op voor Nader. Wat denk jij erover?

LUDO ABICHT: Het is niet helemaal zeker, maar er bestaat toch de perceptie dat Al Gore vier jaar geleden in het zand beet, door die tienduizenden stemmen die in Florida naar Nader gingen. Dat heeft ertoe geleid dat heel wat linkse Amerikanen het dit jaar te riskant vonden om op Nader te stemmen. Ze vonden dat je eigenlijk enkel nog op Nader kon stemmen in die staten waar de overwinning van de ene of de andere bijna zeker op voorhand vaststond. Daar zou je dan Nader stemmen als een soort van signaal. Veel linkse Amerikanen volgden dus de slogan 'Anybody but Bush'. Een andere slogan luidde "Today we'll elect Kerry, tomorrow we'll demonstrate against him". Mocht ik kunnen stemmen in de VS zou ik allicht ook met veel tegenzin Kerry gestemd hebben. Bush zal nu bijvoorbeeld de vier uittredende rechters van het hoogerechtshof kunnen benoemen. Bovendien heeft hij nu een administratie die hij volledig onder controle heeft. Hij zal dus niet nalaten om de sociale afbraak zeer vakkundig verder te zetten. Hij is nog méér dan vroeger omringd door de neocons en imperialisten, voor wie die

term niet eens een scheldwoord is.

De mensen die campagne voerden voor Nader trekken vandaag wel een andere conclusie. De linkse Amerikanen schaarden zich achter Kerry. Het resultaat is dat Bush nog vier jaar aan de macht kan blijven. En het Nader-kamp ligt op apegapen, waardoor een links alternatief verder weg is dan ooit... Staan we dan nu sterker?

LUDO ABICHT: Dat lijkt me een valse redenering. Als immers de linksen die nu met veel tegenzin Kerry stemden, op voorhand geweten zouden hebben dat Bush het toch zou halen, dan hadden ze natuurlijk op Nader gestemd.

Twee dagen geleden nam ik deel aan een debat. Daar zei men het volgende: stel dat Irak op termijn toch een democratisch regime zou kennen, dan moeten we Bush uiteindelijk toch gelijk geven. Neen, natuurlijk niet. Ik zou het goed vinden mocht Irak tot rust komen en ik was geen supporter van Saddam Hoessein. Maar je zal mij nooit horen zeggen dat Bush en Rumsfeld naar Irak zijn getrokken om er democratie te brengen. We moeten opletten met dat soort valse redeneringen.

Mochten we dus op voorhand geweten hebben dat Bush het toch zou halen, dan had ik mijn kinderen, die Amerikaanse staatsburgers zijn, aanbevolen om Nader te stemmen. Maar nu leek het er op een bepaald moment, in augustus, september, toch op dat Bush mogelijk kon verliezen. Ik herinner me dat de New York Times ten tijde van Vietnam op een week tijd een bocht nam en plots begon te schrijven over een "*honorable way to get out*". Even leek het erop alsof ook delen van het zakenleven zich tegen Bush zouden keren omdat Irak hen teveel schade toe zou brengen.

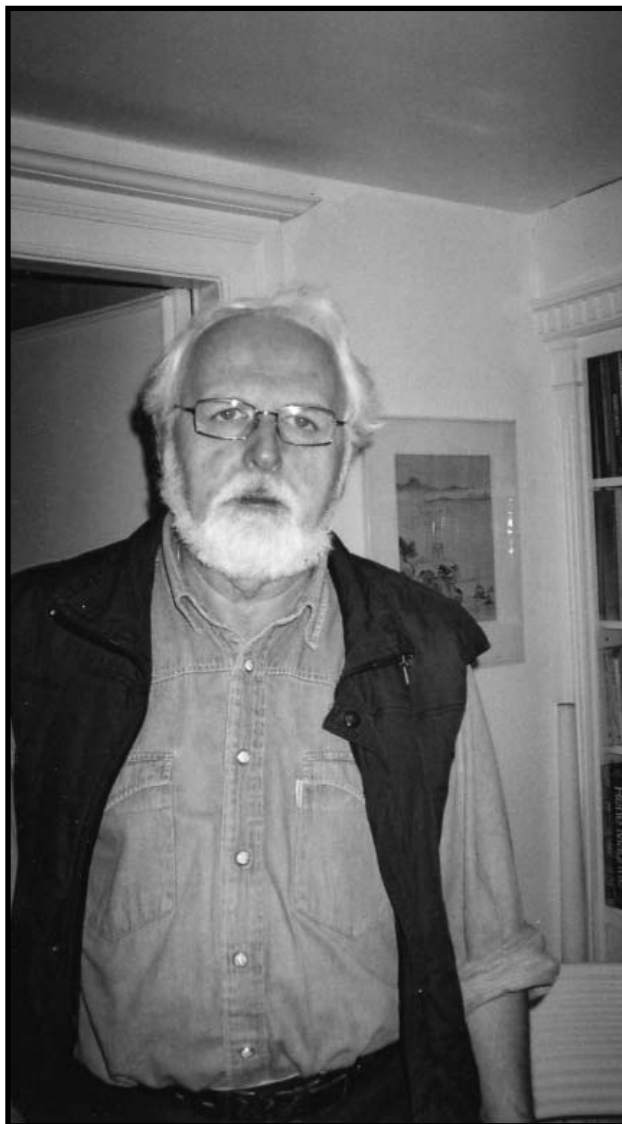
In 1999 waren er de acties in Seattle in de Verenigde Staten. Sindsdien hoorden we wat meer over nieuwe bewegingen en acties in de VS, vooral bij jongeren en studenten. Wat is de toestand van de linkerzijde vandaag in de VS?

Ludo Abicht: Ik kan misschien het

voorbeeldje van Berkley nemen, dat was toch wel de universiteit van de contestatie. Je hebt daar vanaf het begin van de jaren zestig enorme bewegingen gehad tegen de oorlog in Vietnam, rond burgerrechten en vrije meningsuiting. Aan die universiteit ligt er een grote plaza. Dat plein ken ik al vanaf begin jaren zestig als een verzamelplaats van onnoemelijk vele linkse clubjes en sekten allerhande. Verschillende maoïstische groepen, meerdere trotskistische groepen, communistische organisaties, socialistische feministen, lesbische groepen...

noem maar op. Die groepen waren er gedurende al die jaren constant aanwezig met stands, krantjes en materiaal. Welnu, in de jaren 90 heb ik dat langzaam zien veranderen. En vandaag staat het vol met christelijke groepen. Maar niet de gezonde christelijke groepen, niet de bevrijdingstheologie en zo. Het zijn nu de '*baptists*' en de '*born agains*' die het plein vullen.

Wanneer ik rondloop op Amerikaanse campussen, kijk ik steeds naar wat er zoal op de muren hangt en welke krantjes er liggen enzovoort. Welnu, die zichtbare aanwezigheid van linkse groepen is vandaag beduidend afgenomen. De vakbonden gaan er niet op vooruit... Anderzijds zijn heel wat van die groepen wel blijven bestaan en hebben ze het gevoel dat er sinds het einde van de jaren 90

terug een linkse *revival* is, onder invloed van het andersglobalisme. Alleen is het niet zo duidelijk welke invulling die *revival* zal krijgen. De oudere invulling die voor mij vanzelfsprekend is, stelt kennelijk vandaag méér problemen. En dat is dus ook een zwakte want er ontbreekt dan een solide basis van analyse. Jongeren kunnen zich vandaag blijkbaar makkelijk emotioneel betrokken voelen bij de strijd van de landloze boeren. Maar dat leidt niet noodzakelijk tot een gedegen analyse van de maatschappij en de wortels van de problemen. In de VS merk je vandaag een opstoot van, laten we zeggen, de juiste gevoelens... Maar het is niet zo vanzelfsprekend voor de linkse groepen om echt aansluiting te vinden met de jongeren die vandaag radicaliseren. Objectief is het anders-

globalisme vandaag ook in de VS de verderzetting van links, maar het is er zich niet steeds van bewust.

Wat valt er te verwachten van de tweede termijn van Bush?

LUDO ABICHT: Het is nooit uitgesloten dat een president in zijn tweede ambstermijn bezig wil zijn met zijn plaats in de geschiedenisboekjes en dat Bush nu bijvoorbeeld datgene wil gaan realiseren waarin Clinton in Camp David niet gelukt is. Maar dat scenario lijkt me zeer onwaarschijnlijk. Ik denk dat hij nu eerder weet dat hij schotvrij is en dat hij nu een zeer rechtse politiek kan doordrukken, zonder het risico dat hij daarvoor zal afgestraft worden. Ik vrees dat hij volledig zal doorgaan op zijn neoconservatieve programma, zowel in de VS als daarbuiten. Dat betekent bijvoorbeeld dat er nu al een derde wetsontwerp klaarligt "Patriot Act 3". Telkens gaat het om beperkingen van de vrijheden van de burgers in naam van de strijd tegen het terrorisme. Hij zal abortus verder aan banden leggen. En de vrouwen die hij het eerst zal treffen zijn de armere, zwarte en hispanovrouwen, die niet in zijn eigen partij zitten en die niet zo makkelijk protesteren. En voorts zal hij verdergaan met de sociale afbraak. Dit laatste is uiterst belangrijk. Er bestaat een zeer beperkte vorm van sociale zekerheid in de VS, in de vorm van sociale programma's voor ouden van dagen en armen. Welnu, hij wil steeds meer van die programma's overhevelen naar de private liefdadigheid. Aan de ene kant gebeurt dat in de vorm van fikse lastenverlagingen in ruil voor private liefdadigheidsprojecten, aan de andere kant geeft de staat steeds meer geld aan kerken, en dan vooral aan de bevriende kerken. De klok wordt dus teruggedraaid: meer liefdadigheid, minder sociale voorzieningen, minder overleg met de vakbonden, het stap voor stap inkrimpen van de burgerlijke vrijheden, beknipten op onderwijs. Een enorme verrechtsing dus, maar zo uitgevoerd dat ze niet tot onmiddellijke en zware protesten leidt. Zo krankzinnig is Bush dus ook weer niet. Hij laat zich omringen door raadgevers, naar wie hij ook luistert.

En wat met het buitenlandse beleid?

LUDO ABICHT: Wat ik nu ga zeggen, klopt waarschijnlijk niet helemaal. Maar toch: zelfs indien Ralph Nader zou

verkozen zijn geweest als president, dan zou hij allicht de fundamentele politiek van Amerika in het Midden-Oosten niet veranderd hebben. Ik zeg dat niet omdat ik Nader niet genegen ben. Ik zeg dat omdat Amerika objectieve belangen te verdedigen heeft in het Midden-Oosten. Zij moeten controle hebben, niet in de eerste plaats over de olie zelf maar over de 'flow of oil', de olietoevoer. Zij kunnen niet toelaten dat Rusland of -godbetert- China de controle zou verwerven over de vitale rijkdommen. En de beste manier om controle uit te oefenen is via trouwe bondgenoten. De VS-bondgenoten in het Midden-Oosten waren de Sjah van Iran, Saddam Hoessein in de oorlog tegen Iran, de Taliban in de oorlog tegen de Russen, de speciaal-agent Osama Bin Laden en dan natuurlijk de goede vrienden van Saëdi Arabië. Vandaag blijft daar dus niets meer van over. De enige die nog min of meer als bondgenoten fungeren zijn de Saëdi's, maar daar hebben de Amerikanen absoluut geen vertrouwen meer in. Ze weten maar al te goed wie er achter de aanvallen van 11 september zat, ik bedoel dan financieel, welke mensen, welke kringen. De enige echte bondgenoot die overblijft in de regio, Israël, hoeft geen olie te hebben. Het land bezet een sleutelpositie in het Midden-Oosten en beschikt over het derde grootste leger ter wereld. Dus als men morgen met een blitz-aanval de kerncentrales van Iran wil aanpakken, rekent men daarbij op Israël. Wat Palestina-Israël betreft, moet men rekening houden met het feit dat de best georganiseerde buitenlandse lobbygroep in de VS de AIPAC is, het 'American-Israeli Public Affairs Committee', dat een zeer grote druk weet uit te oefenen op de verkozenen. AIPAC is bijzonder actief en bijzonder goed georganiseerd. Geen enkele politicus vandaag actief in de VS kan zich permitteren om daar frontaal tegenin te gaan. Die twee elementen - de belangen in de regio en de zionistische lobby - maken dat er soort van "push en pull-factor" speelt: de VS worden aantrokken en geduwd naar het Midden-Oosten. Ik zie dus weinig ten goede veranderen in de komende jaren. Ik geloof ook niet in de "roadmap". De Amerikanen zeggen nu al jaren dat Israël de internationale regels moet respecteren, maar ze doen nooit wat, laat staan dat ze de jaarlijkse steun van 4 miljard dollar aan Israël zouden intrekken. Niets wijst erop dat de VS ooit in staat zullen zijn om een evenwichtig standpunt in te nemen. ■

Referendum over de Europese Grondwet?

**Informeer je, bestel het 'Manifest voor een ander Europa'
Voor een progressief neen aan de grondwet...**

Net voor de Europese verkiezingen van 13 juni 2004 verscheen in het Nederlands het "Manifest voor een ander Europa". In dat boekje biedt Yves Salesse niet alleen een haarscherpe analyse van de huidige Europese constructie, hij gaat ook op zoek naar alternatieven ervoor. Bovendien neemt Salesse ook het Europees grondwettelijk verdrag op de korrel. Een onmisbaar boekje voor iedereen die met krachtige argumenten wil opkomen tegen de neoliberale Unie en voor een sociaal, democratisch en ecologisch Europa. Het boekje wordt je per post bezorgd na overschrijving van 9 euro op rekening: 000-1117946-21 van H. Michiel, Kiezelstraat 17, 3078 Meerbeek.

Politiek eindigde het jaar 2004 op een schaamteloze capitulatie van politiek en media ten aanzien van de triomferende fascistische kern die bij het Vlaams Belang de dienst uitmaakt. Wordt dit het begin van een grote dijkbreuk en coalities met extreem-rechts? Wellicht. DOOR VINCENT SCHELTIENS

Linkse recepten zijn nooit geprobeerd

Wanneer het Hof van Cassatie op dinsdag 9 november het Vlaams Blok - via drie van zijn vzw's - voor racisme veroordeelt, wendt nagenoeg de hele Vlaamse politieke elite gegeneerd de blik af. Vlaams parlementsvoorzitter Norbert De Batselier - ooit de ideoloog van de Vlaamse socialisten met de ambitie zijn partij grondig te vernieuwen én de hele linkerzijde te bundelen in een radicaal-democratisch project - laat meteen weten dat voor wat hem betreft het verdict géén financiële gevolgen zal hebben. Terwijl uitgerekend deze 'drooglegging' de voornaamste motivatie was om het Blok een proces aan de broek te doen. De Batselier 'wint': enkele dagen later moet in dat Vlaams parlement de dotatie geregeld worden van de partij die zich inmiddels heeft omgedoopt tot Vlaams Belang. Die partij neemt zonder slag of stoot de dotatie van het voor racisme veroordeeld Vlaams Blok over... omdat het volgens de regels van dat parlement... om dezelfde partij gaat, dus om door de rechtbank veroordeelde racisten!

MÜNCHEN

U begrijpt dat de veroordeelde racisten die avond onder elkaar wat hebben afgelachen. Een beetje zoals de nazi's ook in een deuk moeten gelegen hebben toen in 1938 Daladier en Chamberlain München verlieten met de waanidee dat het oorlogsgevaar nu wel bezworen was. Niet dat 2004 ook maar in enige mate met 1938 te vergelijken valt, tenzij op twee zaken na: het fascistische karakter van de kern van het Vlaams Belang én de lafheid van de politici.

Ook in medialand wordt gecapituleerd. Peter Vandermeersch, hoofdredacteur van De Standaard, vindt pal na de veroordeling wegens racisme dat zijn krant voortaan wél advertenties van die racisten moet opnemen, terwijl men dat daar vroeger om 'principiële redenen' niet deed. Het Blok werd weliswaar het Belang, maar dat het zelf verklaart ten gronde niks veranderd te hebben, blijkt niet meer van tel. Dat fascist Dewinter openlijk provoceert door te stellen dat voor de 'nieuwe' partij vrouwen met een hoofddoek het land uit moeten, het speelt allemaal geen rol meer.

DE VLAAMSE POLITIEKE ELITE HEEFT DE SLAG VERLOREN

Bij regeringspartij VLD schakelt de rechtervleugel - niet dat die partij een linkervleugel telt - een tandje bij naar aanleiding van de voorzittersverkiezingen. Gegangmaakt door Hugo Coveliers lanceert Jean-Marie Dedecker zich naar een sleutelpositie. Met welk programma? Tussen al het rechts populisme in één en slechts één speerpunt: het

cordon sanitaire opheffen, liever een coalitie met de veroordeelde racisten dan met de socialisten. Gesterkt door zijn uitslag eist Dedecker hierrond een referendum binnen de partij. Als dat referendum er komt, staat de uitslag al vast.

De Gucht, Verhofstadt en Dewael, de kern van de VLD-leiding die volop voor paars is gegaan en daarop zal afgerekend worden, geeft inmiddels volop tegengas.

Door publiekelijk Dewinter bij

zijn echte naam te noemen - de man is inderdaad een onvervalste fascist - geven ze de hele VLD-achterban een sterk signaal. 2005 zal uitwijzen wie de macht in de liberale partij naar zich toe zal kunnen trekken.

Bij de christen-democraten werkt het cordon sanitair ook menigeen op dezenuwen. En het zal zeker hun rechtse Vlaams-nationalistische kartelpartner N-VA niet zijn die hen zal tegenhouden. Met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen van 2006 lonken nogal wat lokale 'kopstukken' naar de stemmen van het Vlaams Belang om meerderheden te behouden of te verwerven, om sjerpen in de wacht te slepen. Maar bij de CD&V hebben ze een probleem: iets lastigs dat naar de naam ACW luistert. Maar slaap niet op uw twee oren: het ACW heeft invloed op de top, maar niet op elke plaatselijke baron.

Bevinden we ons aan de vooravond van de grote dijkbreuk? Het lijkt er alleszins sterk op dat het Vlaamse politieke establishment zijn conclusies getrokken heeft en hiervoor de nodige signalen heeft ontvangen uit de andere hogere Vlaamse sferen. En die conclusie zou kunnen luiden: we hebben op onze manier slag geleverd tegen het Vlaams Blok en we hebben die slag over de hele lijn verloren; het sop is de kool niet meer waard, capituleren dus. Niet omdat het Blok ingebonden heeft. Nee, zelfs die kans krijgen ze niet van Van Hecke en C°: gewoon broek af en kruipen.

Waarom heeft de Vlaamse politieke elite de 'slag' verloren? Om dat te weten moet je terugblikken op de manier waarop ze 'gestreden' heeft. Het probleem zit 'm al bij het cordon sanitaire zelf. Op zich een goede zaak, inmiddels door iedere politieke naar eigen goeddunken ingevuld, gaande van een 'ethische' tot een 'tactische' kwestie. Maar als je gedurende de duur dat de schutkring wordt aangehouden niet tracht de gronden van het politieke ongenoegen weg te nemen, krijg je natuurlijk de boomerang pal in je gezicht.

Verhofstadt is hiervan een typevoorbeeld. Het was hij die vanaf juni 1999 met 'goed bestuur' het Blok zou terugdringen en hij vroeg nadrukkelijk daarop afgerekend te worden. Als volleerde dogmatici bleef men echter zweren bij de neoliberale recepten. Dat hoeft niet te verbazen, het is de enige horizon die de Vlaamse politieke elite kent. Men heeft voor Europa gekozen, een monetair, liberaal project, alles moet herkneed worden om dat Europa mogelijk te maken, dus dereguleren, besparen, blokkeren, verzelfstandigen, privatiseren, schrappen... Enfin, het verhaal van de afgelopen twintig jaar dat aanvankelijk in de grotere steden extreem-rechts haar eerste electorale successen opleverde, de basis van waaruit zij aan haar opmars over heel Vlaanderenland kon beginnen als vergaarbak van alle mogelijke ongenoegen, het 'alternatief' voor de armen die meer willen én voor de rijken die niet willen gestoord worden door de oprukkende armen, eigen of vreemde armen, maakt niet uit.

En wat te zeggen van de hele periode dat onder aanvoering van... jawel, de Vlaamse sociaal-democratie (de ministers Tobback en Vande Lanotte, én een andere ideoloog: Mark Elchardus) gemikt werd op de 'flinkheid', de 'law and order'-aanpak vanuit het departement bij uitstek: binnenlandse zaken? Deze 'verstrengde aanpak van het vreemdelingenbeleid' legitimeerde het discours van

extreem-rechts. Bovendien ging het niet alleen om discours, maar vooral om harde maatregelen die toegepast werden. Op 4 april 1996 kon Vlaams Blokker Filip De Man dan ook in de kamer smalend meedelen dat de regering 12 van de 70 punten uit het gelijknamige Vlaams Blok programma realiseerde.

Het was al rechts wat de klok sloeg. De deelname van de inmiddels ongelukkige groenen aan de Vlaamse en federale regeringen maakten dat zij vanaf dan ook quasi kritiekloos het regeringsdeuntje meezongen. En als ze al nattigheid voelden, krampachtig de kaken stijf hielden. Of zijn we vergeten dat de groenen niet op de regeringstafel wensten te kloppen toen in Gent Roma-vluchtelingen - gestigmatiseerd mét nummer op de onderarm - pardoos op een vliegtuig gezet werden? Enfin, inmiddels weten we dat je extreem-rechts niet bestrijdt met rechtse recepten. Linkse zijn nooit geprobeerd om de eenvoudige reden dat de 'linkse' partijen een rechtse politiek voorstonden. Op termijn nam dit ook de wind uit de zeilen van de sociale mobilisaties. Aanvankelijk massaal - Hand in Hand mobiliseerde 200.000 betogers op 22 maart 1993; Charta 91; Objectief 479.917 - en alle op hun manier pleitend voor een sociale en politieke koersverandering, raakte de rek eruit omdat het wel leek alsof je tegen de bierkaai vocht en geen enkel inhoudelijk verlengstuk op politiek vlak had.

De hele politieke santenkraan verschuifde verder naar rechts, het Blok trok er duchtig aan en alles evolueerde in de richting van het

Niets zal de overwin-
ningsdynamiek van
uiterst-rechts omkeren,
zolang de politieke
slinger naar rechts slaat.

Blok. Aan de linkerkant trok niemand. De kans dat dit op parlementair vlak zou gebeuren werd ook uiterst minuscule gemaakt. Dat is dan weer het verhaal van de doorvoering van ondemocratische maatregelen als de kiesdrempel van 5%. Eerst federaal met medewerking van Groen!, toen ze er dan zelf het slachtoffer van werden, keerden ze voor de Vlaamse kiesdrempel hun kar.

HERMOBILISEREN

Het is pas wanneer de actieve massamobilisatie stilvalt dat de passieve strijd via gerechtelijke weg een kans maakt. En inmiddels hebben we gezien dat een gerechtelijke overwinning niet leidt tot een hermobilisatie. In een verrechtst Vlaanderen waar de media voorop lopen in de verrechtssing werd mobilisatie 'archaisch', Di Rupo de grote linkse boeman - *il faut le faire* - en Agalev-Groen! werd ocharme uiterst-links. Vele 'progressieve' opiniemakers meenden dat je het Blok best de wind uit de zeilen nam door er een 'rechtse, maar democratische concurrent' naast te plaatsen en deze zo sterk mogelijk te maken. Dat is het verhaal van de quasi doodgeboren N-VA van Geert Bourgeois, een geboorte die meer door 'links' dan door rechts gevierd werd.

Niets zal de overwinningsdynamiek van uiterst-rechts omkeren, zolang de politieke slinger naar rechts slaat. In 2005 zal alles afhangen van een hermobilisatie: in de eerste plaats voor onze eigen sociale en democratische eisen, in de loop van die hermobilisatie moet de kwestie van een politiek alternatieve krachtenbundeling duidelijkere contouren krijgen. ■

Oekraïne is na jaren, zelfs eeuwen, bestaan in de marginaliteit, ineens wereldnieuws geworden. Oekraïne is nu immers een strategische inzet geworden, vooral Washington wil dat land binnen zijn invloedssfeer brengen, natuurlijk ten nadele van Moskou. Voor de Oekraïners gaat het echter in de eerste plaats om wat er in eigen land gebeurt. Na dertien jaar onafhankelijkheid heeft de meerderheid van die Oekraïners immers geen reden tot juichen. Het regime van Koetsjma diende vooral de belangen van de oligarchen die net als hun Russische collega's het land beroofden, de opposanten springen op het groeiend misnoegen om, met steun van de VS en West-Europa, Oekraïne op een of andere manier in de liberale Europese Unie te integreren. DOOR FREDDY DE PAUW

Oekraïne en zijn oligarchen

De Oekraïense politieke en economische elite bestaat grotendeels uit leden van de vroegere Sovjet nomenklatura. In Oekraïne was er in de nadagen van de Sovjet-Unie alleen in het westen van deze republiek een sterke nationalistische beweging. Dat westelijk deel, rond de stad Lviv, is historisch veel minder verbonden met de rest van Oekraïne. Dit is de regio van de Uniatenkerk van oosterse ritus die het gezag van de paus in Rome erkent en rond 5 miljoen volgelingen telt. De Poolse invloed is hier voelbaar, Polen noemen Lvov (Lviv) een van "hun" drie mooiste steden. Tussen de twee wereldoorlogen maakte die regio, Galicië, deel uit van Polen. De rest van Oekraïne leed zeer zwaar onder de stalinistische politiek van russificatie en onder de repressie, in sommige periodes bestond de helft van de politieke gevangenen uit Oekraïners. Ook na Stalin was de repressie er betrekkelijk zwaar, ook tegen linkse critici, zoals Leonid Pljoesjtsj en Ivan Dzojeba, auteur van een stevig pleidooi voor Oekraïense onafhankelijkheid. Pljoesjtsj werd onder internationale druk uitgewezen en kwam in het Europarlement terecht.

De oostelijke regio is tijdens tsarisme en Sovjetbewind sterk gerussificeerd, terwijl de Krim met zijn overwegend Russische bevolking tot 1954 deel uitmaakte van de Russische Federatie. Chroesjtsjov gaf toen de Krim cadeau aan Oekraïne voor de viering van drie eeuwen Russisch-Oekraïense eenheid.

RECYCLAGE

Dat oostelijk deel was tijdens het Sovjetbewind de bakermat van talrijke machtige Sovjetclans. Dat was vooral zo onder Chroesjtsjov en Brezjnev. Verscheidene leiders bouwden in Dnjepropetrovsk en Donetsk, twee centra van zware industrie en mijnbouw, hun machtsbasis uit. De nomenklatura stond bij het uiteenvallen van de Sovjet-Unie dan ook vooral zeer sterk in die regio's. Die nomenklatura recycleerde zich onmiddellijk, de dag van de onafhankelijkheid. De

Leonid Koetsjma

eerste president van onafhankelijk Oekraïne was Leonid Kravtsoek. De man was daarvoor leider van de Oekraïense Communistische Partij (4 miljoen leden) en nog daarvoor verantwoordelijke voor de partij-ideologie. Hij werd op een dag in augustus 1991, bij de mislukking van de preventieve coup van enkele Sovjetleiders, ineens voorman van het Oekraïense nationalisme. "Ja, ik stond in voor de ideologie, maar iedereen beseftte toch dat dit niets voorstelde", zei de man waarheidsgetrouw.

De ineenstorting van de Sovjet-Unie trof Oekraïne economisch bijzonder zwaar. Industrie en landbouw waren volledig ingesteld op het Sovjetgeheel, allerlei stromen - zoals levering van energie uit Rusland, kwamen in het gedrang. De economische productie zakte zienderogen - ze bedroeg zeven jaar later nog nauwelijks 40 procent van die van 1990. De bevolking daalde van bijna 52 miljoen tot minder dan 48 miljoen. Twee miljoen Oekraïners trokken naar Rusland om daar te gaan werken, bijna evenveel gingen naar West-Europa en Turkije. Kravtsoek moest het in 1994 afleggen tegen Leonid Koetsjma, een manager van de clan van Dnjepropetrovsk.

CLANS EN MAFFIA

De clan van Koetsjma trok blijkbaar lessen uit Rusland en ging aan het plunderen, vooral in de vorm van corruptie en nepinvesteringen. Een van de hoofdfiguren is Oleksandr Volkov, een van de grootste maffia-oligarchen van Oekraïne, sinds 1994 topadviseur van Koetsjma. Volkov was in de jaren 1990 de architect van de grote plunderingen Oekraïense stijl. Hij organiseerde de verdeling van de Oekraïense industrie en dienstensector onder leden van de Koetsjma-clan, alhoewel anderen ook hun deel kregen.

In België kwam er een officieel onderzoek naar Volkovs financiële transacties; maar pogingen om het onderzoek naar Oekraïne uit te breiden, stuitten op obstructie in Kiev. Het Belgisch onderzoek toonde aan dat Volkov samenwerkte met andere grote maffiabazen, onder wie de ook bij ons zeer beruchte Boris Birshtein en Semion Mogilevitsj, volgens sommige speurders de grootste maffiabaas ter wereld.

Koetsjma heeft zich ook sterk verrijkt, o.m. te oordelen naar Belgische speurders die natrokken hoe de Oekraïense

president via constructies in België vakantieverblijven en horeca op de Canarische eilanden verwierf. Oekraïense zakenlui met maffiaconnecties hebben in de jaren 1990 vaak gebruik gemaakt van Belgische kanalen, ook bankfilialen, om corruptiegeld wit te wassen en te beleggen.

De jongste jaren was er een economische heropleving, wat natuurlijk na al die jaren van achteruitgang zeer relatief is. Maar de macht van de oligarchen bleef onaangetast, zij controleren alles wat maar enigszins belangrijk is. Daaronder ook de media. Eén van de rijkste oligarchen is Viktor Pintsjok, de schoonzoon van Koetsjma. Hij en Viktor Medvedtsjok, chef van de presidentiële diensten, controleren de vijf grootste tv-zenders.

De leden van die clans hadden allen belang bij een overwinning van premier Viktor Janoekovitsj van de clan van Donetsk. Maar niet alle oligarchen zijn zo loyaal. De rijkste onder hen, Renat Achmetov bijgenaamd de koning van de metaalindustrie, gaf in de verkiezingscampagne de twee belangrijkste kandidaten geld. Deze lieden hebben in de eerste plaats hun eigen belangen te verdedigen. Ze hebben blijkbaar niet echt schrik dat Viktor Joesjtsjenko die belangen zal aantasten.

MOSKOU, WASHINGTON

Toen Joesjtsjenko premier was, van eind 1999 tot april 2001, begunstigde hij volop de Russische oligarchen van de grote energielobby's en andere groepen die eerder al belangen in Oekraïne hadden. Hij voerde een privatisering van de energiesector door

die zeer voordelig was voor de Russische gigant Gazprom, terwijl een belangrijk aluminiumbedrijf in handen kwam van Anatoly Tsjoebais, de grote architect van de frauduleuze privatiseringen in Rusland en nu de

baas van het elektriciteitsmonopolie. Die politiek was een zegen voor Koetsjma's schoonzoon Pintsjok die ook gaspijpleidingen aanlegt en zeer goede contacten heeft met Amerikaanse en West-Europese zakenkringen. Ook dat droeg bij tot de goede relaties tussen Kiev enerzijds, Washington en de EU anderzijds. Het is geen detail dat Oekraïne na Israël en Egypte de grootste begunstigde was van Amerikaanse buitenlandse hulp.

Koetsjma kon en kan in Washington op vrienden rekenen. Tijdens de tien jaar van zijn bewind hadden de VS vooral de jongste jaren geen redenen tot klagen. Het feit dat Oekraïne op verzoek van Washington 1600 militairen naar Irak stuurde, zegt genoeg over de goede relaties van de jongste jaren.

En Viktor Joesjtsjenko? Die gaat door voor een Westers georiënteerde technocratische en democratische politicus. Hij voerde een campagne met nationalistische tonen, wat zeer goed aanslaat in het westelijk deel. Maar wat Moskou doet huiveren. Voor Poetin staat in Oekraïne veel op het spel. Het "verlies" van die "Slavische broederstaat" kan hem immers in Moskou zwaar worden aangerekend. Hij rekende erop dat zijn goede relaties met Washington en de EU zouden worden beloond door de

Russische invloedssfeer over onder meer Oekraïne te erkennen. Maar zowel in Georgië als Oekraïne ving hij in één jaar tijd bot, hij wordt niet beloond en ontdekt ineens de wandaden van de globalisering.

Oekraïne heeft voor veel Russen inderdaad een speciale betekenis. Niet alleen omdat het een Oost-Slavisch volk is, vooral omdat dit het "eerste Rusland" was. In Kiev ontstond in de tiende eeuw de eerste Russische staat die in 1240 door de Mongolen werd vernietigd. Het duurde eeuwen eer er vanuit Moskou een "nieuw Rusland" kwam. Dat Rusland kon zich aanvankelijk slechts oost- en zuidwaarts uitbreiden. Het grondgebied dat nu deels Oekraïne is was een militaire verdedigingszone - de naam 'oekraïne' slaat daar trouwens op. Voor de Russen betekende de vernietiging van het eerste Rusland dat Rusland oostwaarts werd geslagen, ver van Europa. Het "verlies" van Oekraïne is een nieuwe verdringing naar het oosten, een verwijdering van Europa. Amper vijftien jaar geleden had het Kremlin het voor het zeggen van Berlijn tot Vladivostok, nu is dat slechts van de grens met Oekraïne tot Vladivostok, wat uiteraard leidt tot zware frustraties waar Poetin niet kan naast kijken.

SOROS EN PORA

Moskou beschuldigt het Westen van inmenging in Oekraïne. Dat slaat in de eerste plaats op Amerikaanse milieus die Oekraïne willen losweken uit de Russische invloedssfeer. Diezelfde milieus doken een jaar eerder op in Georgië - en sommige spelers waren ook actief in Belgrado bij de val van Milosevic.

De speerpunt van de beweging in Kiev is de jonge studentenbeweging, Pora (het is tijd), georganiseerd naar het voorbeeld van Kmara vorig jaar in Georgië en Otpor in Belgrado. De mensen van Otpor trokken vorig jaar naar Georgië om er Kmara te helpen oprichten en te trainen in "vredezaame revolutie". Het geld en andere middelen komen van de Amerikaanse "filantroop" George Soros die zijn fortuin verdiende met een zeer filantropische activiteit, speculatie.

Dit jaar daagde Otpor dus op in Oekraïne. Ze doen dat niet op eigen kracht, maar met steun van de stichtingen van Soros en andere stichtingen rond de Amerikaanse Democraten, zoals het *National Democratic Institute*. Pora kon rekenen op de adviezen van experts als Madeleine Albright, minister van Buitenlandse zaken onder president Clinton, en Richard Holbrook, gewezen VN-ambassadeur bij de VN.

Pora kreeg onder meer uitstekende media-adviezen.

Zij bespelen meesterlijk de wereldmedia die door- gaans in de hoofdstad zitten en slechts oog hebben voor wat er onder hun ogen gebeurt. Dat was onder meer zo in Sarajevo, Belgrado, Tbilisi. De mas- sademonstraties in Kiev kwamen permanent in beeld op alle tv-zenders (behalve die in Oekraïne, Rusland, Wit-Rusland...). Maar aan de mislukte stakingsoproep van de oppositie op 25 november werd bij voorbeeld geen aandacht geschonken.

Die groepen kunnen uiteraard slechts succes boeken als er een gunstige bodem is, als een groot deel van de bevolking de plunderingen en alomtegenwoordige corruptie beu is en een normalere samenleving wil. Dat was onder Koetsjma zeker niet het geval, dat zou het onder Janoekovitsj ook niet worden. Maar onder Joesjtsjenko wel? ■

Over Oekraïne en aanverwante, zie de archieven van Uitpers: www.uitpers.be.

Onderuit ondanks participatieve democratie

In Brazilië liepen de gemeenteraadsverkiezingen niet goed af voor de Arbeiderspartij PT van president Lula. Nominaal wint de PT steden bij, maar dat heeft er vooral mee te maken dat de partij op méér plaatsen lijsten indiende dan in 2000. De partij verliest immers grotere steden als São Paulo en bolwerken als Porto Alegre. Uiteraard wordt dit verlies in verband gebracht met de enorme ontgoocheling bij vooral de armere bevolkinglagen in de politiek van Lula Da Silva. Toen Lula, na twintig jaar opbouw van krachtsverhoudingen, eindelijk en als eerste arbeider in Latijns-Amerika, aan de macht kwam, waren de verwachtingen zeer hoog gespannen. Lula had echter de verkiezingen slechts kunnen winnen door een alliantie te sluiten met burgerlijke krachten. Eénmaal aan de macht, stak Lula het historische programma van de PT in het vriesvak en plooidde voor de politieke en financiële eisen van IMF en co.

Raul Pont

Het verlies van Porto Alegre is des te pijnlijker, gezien daar de linkerzijde de touwtjes in handen had. De Braziliaanse zusterorganisatie van SAP, die deelt uitmaakt van de PT, leverde er de burgemeesterkandidaat. Bovendien kon de PT van Porto Alegre heel wat verwezenlijkingen voorleggen. Meest opmerkelijk was het systeem van participatieve democratie dat mogelijk maakte dat wijkraden konden beslissen over het grootste deel van de stedelijke investeringen. Sinds het aantreden van de PT in Porto Alegre daalde het sterftcijfer bij kinderen er van 19,31 op duizend tot 12,19 op duizend. Door de vele publieke investeringen, beslist door en dus ten dienste van het volk, ligt momenteel de levensverwachting in Porto Alegre zelfs bijna tien jaar hoger dan het Braziliaanse gemiddelde... En dan nog verliezen! Het Volksfront rond de PT behaalde 12 zetels op de 36 in de gemeenteraad en is daarmee de grootste fractie. Tijdens de eerste ronde van de rechtstreekse burge-

meesterverkiezingen behaalde Raul Pont (lid van *Democracia Socialista*, zusterorganisatie van de SAP) 37,62 procent. Zijn o p p o n e n t Fogaça van de PPS (een ex-communist en volkszanger in een partij die centrum-links kan gesitueerd worden) 28,34 procent. In de tweede ronde kreeg die laatste de steun van drie andere partijen die na zestien jaar PT-bestuur de hegemonie wilden breken. Pont eindigde op 46,68 procent en Fogaça op 53,32 procent. Belangrijkste reden voor de nederlaag is dus het front dat de anderen vormden tegen de PT. Toch wordt er ook gezegd dat de interne fractiestrijd in de PT van Porto Alegre tussen *Democracia Socialista* enerzijds en de sociaal-democratische strekking van uittredend burgemeester Tarso Genro anderzijds parten heeft gespeeld. Fogaça liet wel weten dat hij zowel de participatieve democratie als het Wereld Sociaal Forum wil behouden. ■

Fogaça

SAP-winterschool 2005

Weekend van 18 - 20 februari 2005

In Gîte "Mont Saint Jacques" (Trois Ponts, Ardennen)

PROGRAMMA

Vrijdagavond

19u: ontvangst met sandwiches

20u: **Workshop: Training in digitaal journalistiek**
door CHRIS DEN HOND (journalist/cameraman)

Zaterdagmorgen

9u30 - 12u30

DEBAT Neoliberalisme, sociale onzekerheid, precare arbeid

met:

- LODE VERSCHINGEL (LBC-secretaris sector media en luchthaven)
- MANON GARY (platform "stop chasse aux chômeurs, stop précarité")
- EVELYNE PERRIN (auteur van "Chômeurs et précaires au cœur de la question sociale, o.v.")
- PETER VELTMANS (SAP, syndicalist)

Zaterdagmiddag

14u - 16 u30

Twee parallelle WORKSHOPS

1. Hoe de opkomst van extreem rechts verklaren en welke strategie ertegen?

Met:

- JEAN FANIEL (politoloog ULB)
- VINCENT SCHELIENS (SAP, specialist extreem-rechts)

2. De Wereldvrouwenmars, 2005 redenen om op straat te komen

Met:

- VALÉRIE HAUDIQUET (LCR, lid van de "Coordination des Associations pour le droit à l'Avortement et à la Contraception" CADAC),
- RITA COBUT (Wereld Vrouwenmars, regioverantwoordelijke Doornik, Moeskroen, Bergen)
- VIRGINIE GODET (Attac Luik)

17u30 - 19u: **VORMING: Marxisme en ecologie**
door DANIEL TANURO (verantwoordelijke rubriek ecologie in Rood)

Avondprogramma

20u **THEATER: "Les pénélopes et les démons derrière le miroir"**
(Croquemitaine, Carolle Dupriez)
Feministisch stuk, ongesproken, 40 min.

21u **Film over Venezuela: "La télé commande"**,
een film van SARAH FAUTRÉ, ingeleid door
de makers ervan

Zondagmorgen

9u30-12u30

PANELGESPREK -

Islam, religie en de linkzijde

met

- LUDO DE WITTE (auteur van "Wie is bang voor moslims, o.v.")
- MOURAD BOUCIF (regisseur)
- HAMEL PUISSANT (Centre Bruxellois d'Action Interculturelle, SAP)
- NAIMA BOUDJENA (o.v.)

Zondagmiddag

14-16 uur: **SLOTMEETING:**

"Een andere politiek is mogelijk"

met:

- CHRIS DEN HOND over de perspectieven voor het Midden-Oosten (Palestina, Irak, Turkije)
- ANGELA KLEIN (Euromarsen tegen werkloosheid-Duitsland), over de "maandagbetogingen" en een nieuw politiek alternatief links van de SPD
- MATTHIAS LIEVENS EN DAVID DESSERS over onze politieke alternatieven en de politieke campagne van de SAP voor 2005.

Praktische info

Inschrijven

De plaatsen voor deze school zijn beperkt. Vijftig deelnemers is het maximum. Schrijf daarom snel in indien je zeker wil zijn van een plaats. Alle inschrijvingen moeten binnen zijn voor 1 februari.

Vertaling

Er wordt simultaanvertaling voorzien tijdens alle activiteiten.

Prijs

Voor het ganse weekend (twee overnachtingen, maaltijden en activiteiten betaal je slechts 35 euro. Werklozen, studenten, scholieren, gepensioneerden betalen 25 euro. Je stort het

bedrag op de rekening van "F. Léon Lesoil" : 001-0728451-57, met de boodschap "Winterschool 2005".

Om geldig in te schrijven stuur je ook een mailtje naar : info@sap-pos.org, of schrijf je een briefje naar de Plantinstraat 20, 1070 Brussel, tel. 02/523.40.23 en 0486.69.69.27 (David Dessers)

Waar?

Mont Saint Jacques 19, 4980 Trois Ponts.

Hoe er geraken?

Een wegbeschrijving vind je op <http://www.sap-pos.org/winterschool.htm>.

Op 16 september stierf Livio Maitan, 81 jaar oud. Maitan was sinds haar oprichting in het begin van de jaren negentig een vooraanstaand lid van het Italiaanse *Rifondazione* en een aanvoerder van de revolutionair marxistische stroming rond het blad *Bandiera Rossa*. Hij gold als de leermeester van verschillende generaties militanten binnen en buiten de Vierde Internationale. Honderden brachten hem een laatste groet en duizenden woonden in Rome zijn begrafenis bij. Rood publiceert een terugblik op zijn leven van de hand van Jan-Willem Stutje (Grenzeloos).

[Livio Maitan 1923-2004] Een leven dat geleefd is

Voor iemand die zevenenvijftig jaar lang revolutionair was en daarvan het grootste deel in de leiding van de Vierde Internationale doorbracht, bleef Livio Maitan tot aan zijn dood een opmerkelijk lucide en beweeglijke intellectueel. Naar het woord van zijn vermaarde landgenoot, de filosoof Antonio Gramsci, een 'organische intellectueel', die zich niet nestelde in een culturele of academische elite, maar zich verbond met de onderdrukten. Een dwarse, ironische man die met ongemakkelijke vragen kon komen en dat per definitie op het verkeerde moment deed; die ook in eigen kring orthodoxie en dogmatisme bestreed en ten strijde trok tegen de leugen, maar tevens tegen halve waarheden en het meten met twee maten. De kleine maar energieke Maitan behield altijd iets van een halsstarrige buitenstaander.

EEN BALLING IN VERZET

En als balling, al was dat in zijn geval altijd zelfgekozen, leefde hij reeds in het gezin waar hij opgroeide. Geboren in Venetië in april 1923, kwam hij tijdens de oorlog in conflict met zijn vader; een bankbediende die vanuit een nationalistische gezindheid het regime van Mussolini steunde. In die jaren studeerde Livio Klassieke Talen in Padua, waar hij in 1942 betrokken raakte bij het antifascistische verzet. Het tekende hem dat hij niet koos voor de illegale communistische partij, de gemakkelijke weg, want de communisten waren het sterkst en het best georganiseerd. Maar voor de jonge Partij van de Actie (*Partito d'Azione*), die een vrijheidslievend socialisme voorstond en die niet zoals de communisten de indruk gaf

haar aanhang te manipuleren.

Te stellen dat de keuze emotioneel was, doet Maitan geen recht. Hoe onervaren ook, zijn beslissing was rationeel, ook toen hij in 1943 lid werd van de radicale socialistische partij die anders dan de communisten een samenwerking met het regime van Badoglio, dat in de plaats trad van de 'Duce', van de hand wees.

Met Trotsky of Gramsci had de van alle informatie verstoken - strikt illegaal levende - Maitan overigens nog geen kennis gemaakt. Met hun werk kwam hij pas in aanraking in Zwitserland, waarnaar hij, op de hielen gezeten door de nazi's, in april 1944 uitweek.

EEN ONTMOETING IN PARIJS

Na de bevrijding werd Maitan tot nationaal secretaris van de socialistische jeugd gekozen, een autonome organisatie met zo'n dertigduizend leden. Uitgenodigd door haar Franse zusterorganisatie ontmoette hij in april 1947 in een oud café in een buitenwijk van Parijs de Belg Ernest Mandel, lid van de leiding van de Vierde Internationale, die een geduchte aanhang onder de socialistische jeugd had weten te verwerven. De ontmoeting luidde een nauwe politieke en persoonlijke vriendschap in die bijna een halve eeuw zou duren. Voor hij naar Italië terugkeerde, kocht hij in het Quartier Latin *De Verraden Revolutie*, Trotsky's aanklacht en analyse van het stalinisme.

Mandels legendarische optimisme mocht Maitan graag temperen, zoals de keer dat Ernest hem kort na hun eerste ontmoeting in Milaan opzocht. Bij het zien van de leuze *Viva Internazionale* die overal op de Milanese muren was gekalkt, riep een verrukte Mandel: "Ongelooflijk! Zoveel internationalisten in Italië, ondanks stalinisme en reformisme..."

Dat '*Internazionale*' een grote Milanese voetbalclub was, bleek hem te zijn ontgaan. Zo niet Maitan, die een begaafd politicus was maar ook een tot op hoge leeftijd gepassioneerd voetballer.

Aan het eind van 1947 werd de beminnelijke maar eigen-

zinnige Maitan lid van de Vierde Internationale, en vier jaar later maakte hij deel uit van de leiding, waaraan hij tot zijn dood verbonden bleef.

HET SEKTARISME VOORBIJ

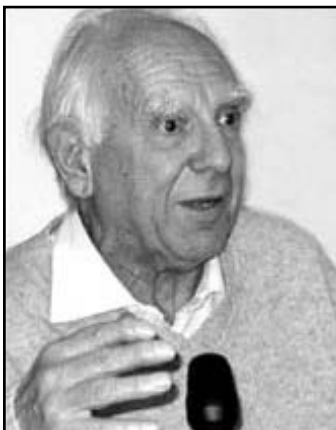
Livio was wars van eenduidige antwoorden en kantte zich fel tegen sektarisme, ook in de trotskistische beweging. Geschokt was hij door de lichtzinnigheid waarmee scheuringen werden voltrokken, zoals in november 1953. Maitan kon de ogen niet geloven toen hij *The Militant*, - het weekblad van de Amerikaanse SWP - onverdroten zag oproepen te breken met de Vierde Internationale, insinuerend zelfs dat de leiding een agentuur was van het stalinisme. Nuances nopen tot voorzichtigheid, zeker achteraf, niettemin wierpen gebeurtenissen als deze een schril licht op een van de kwalijkste trekjes van de revolutionaire beweging: de neiging om elk verschil van mening niet alleen over strategische vragen maar ook over kwesties van tactiek tot een zaak van leven of dood te maken, een sektarisme dat tendensen met zelfs de lichtste afwijkingen als gedegenereerd en onverbeterlijk beschouwt. Maitan was realist genoeg om de materiële achtergrond ervan te zien in het isolement van de Vierde Internationale gedurende de jaren vijftig en zestig. Organisaties die buiten de reële massabeweging staan, trekken nu eenmaal mensen aan die zichzelf als *outcast* beschouwen.

Maitan reageerde vol enthousiasme op iedere mogelijkheid om verdeeldheid te overwinnen. *Rifondazione Comunista* vond in hem een warm pleitbezorger.

MAOÏSTISCH GEWELD

De werkelijkheid is te complex om in een eenvoudig schema te vangen. Maitan verachtte de gruwelijke 'vereenvoudigers', die geen pijnlijke vragen durfden te stellen. Hij liet zich niet voor het karretje spannen. Ook niet toen in Italië aan het eind van

de jaren zestig de strijd voor een andere wereld identiek leek met de omarming van de Chinese Culturele Revolutie. Tegen de kuddegeest in, bleef hij de hinderlijke gast die de goede stemming bedierf door aandacht te vragen

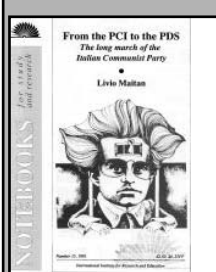
voor wat iedereen het liefst vergat. De ketterij koste hem zijn populariteit, zijn aanhang verdween naar het maoïserende *Lotta Continua* en naar *Il Manifesto*. Maitan was beslist niet blind voor het

maoïstische experiment, maar hij weigerde te geloven dat de Culturele revolutie een oplossing bood voor het kwaad van de bureaucratische dictatuur. Weliswaar betrad de massa de politieke arena, maar ze werd vooral gemanipuleerd. Ze beschikte niet over een vrije keuze, noch over eigen onafhankelijke verenigingen of een zelfstandige pers. Ook voor Mao bestond - gelijk Trotsky over Stalin en Hitler schreef - de kortste weg tussen twee punten uit 'goed georganiseerd geweld'. Honderdduizenden werden ter dood gebracht, vernederd en in de gevangenis geworpen.

EEN VRAAG DIE ER TOE DOET

Dat Maitan in het gelijk werd gesteld, maakte hem allerm minst zelfgenoegzaam. Tot zijn dood stelde hij zich de

vraag waarom de revolutionaire marxistische beweging nooit de overheersende stroming in de arbeidersbeweging is geworden. Hij bleef ervan overtuigd dat de Vierde Internationale de meest denkbare open en democratische organisatie was. Toch was deze niet immuun voor deformaties van de arbeidersklasse. De laatste jaren haastte Maitan zich de dialectiek te onderzoeken tussen de druk van buiten en de politieke tekortkomingen van de Vierde Internationale. De historische continuïteit belichamend beschouwde Maitan het als een opdracht bij te dragen aan een 'nieuw begin'. Zijn rol in *Rifondazione* getuigde ervan, zijn kritische zelfonderzoek niet minder. De zoektocht mondde in 2002 uit in de publicatie van het eerste deel van zijn memoires *La strada percorsa* (De gekozen weg). Een odyssee door zestig jaar geschiedenis van de Europese en Italiaanse arbeidersbeweging, waarin hij in het laatste hoofdstuk tot de slotsom kwam dat zijn "autobiografie niet gescheiden kan worden van de geschiedenis van de politieke, culturele, nationale en internationale stroming waarvan (hij) sinds 1947 deel uitmaakte. En die op haar beurt niet gescheiden kan worden van het epos van de arbeidersbeweging in zijn geheel". Een geschiedenis van zestig jaar geschreven en geanalyseerd door een hoofdrolspeler, zoals Fausto Bertinotti, algemeen secretaris van *Rifondazione*, opmerkte: 'een leven dat geleefd is'. ■

Het meeste werk van Livio Maitan is in het Italiaans verschenen. Een enkel boek is in het Frans of Engels vertaald, zoals

Maitan, Livio, *From the PCI to the PDS, The long march of the Italian Communist Party*, IIRE, notebook, nr. 15, 1991;

Maitan, Livio, *Le Parti, l'armée et les masses dans la Révolution culturelle chinoise*. Paris : Maspero, 1971 ;

Reformisme militaire et lutte armée en Amérique latine / avec contributions de Livio Maitan, Ernest Mandel [et al.]. Paris : Maspero, 1971. Talloos zijn de bijdragen van Maitan aan de pers van de Italiaanse sectie, in de eerste plaats aan *Bandiera Rossa* en vervolgens aan *ERRE*, en aan *Liberazione*, het blad van *Rifondazione Comunista* en aan de bladen van de Vierde Internationale, zoals *Quatrième Internationale* en later aan *Inprecor* en *International Viewpoint*. ■

19 maart: voor een sociaal, solidair en vreedzaam Europa

Neen dit keer geen column van onze vriend De Bodt. Waar die nu uithangt en met wie lees je allicht in een volgend nummer. Uitzonderlijk dan maar eens ernst op deze pagina. In de vorige nummers van Rood berichtten we reeds uitgebreid over de plannen voor een Europese manifestatie van jongeren, werknemers, andersglobalisten en vredesactivisten op 19 maart in Brussel. Goed nieuws: de kogel is door de kerk.

Voor alle duidelijkheid geven we nog één keer het overzichtje van de verschillende actieoproepen die circuleerden naar aanleiding van 19 maart. Ten eerste hadden de jongerenorganisaties van de twee grote vakbonden reeds langer voor zaterdag 19 maart een jongerenmars tegen werkloosheid, voor gratis onderwijs en tegen racisme gepland. Die mobilisatie blijft gehandhaafd.

Helemaal los daarvan riep de Vergadering van Sociale Bewegingen van het Europees Sociaal Forum van Londen op tot een Europese mobilisatie naar Brussel op 19 maart naar aanleiding van de Europese lentetop die de week nadien van start gaat in Brussel. Die top maakt een evaluatie op van de Lissabondoelstellingen, die de kapstok vormen van het antisociale beleid van de lidstaten (pensioenen, uitkeringen, flexibiliteit...). Reden genoeg voor de Europese andersglobalisten om naar Brussel af te zakken en actie te voeren voor een ander Europa.

Om dezelfde reden wilde ook het Europees Vakverbond (EVV) deze top niet geruisloos laten passeren. Ook het EVV nam zich voor te mobiliseren.

Nog eens helemaal los daarvan had de Amerikaanse anti-oorlogsbeweging een internationale oproep gelanceerd om tijdens het weekend van 19 en 20 maart te betogen in de hele wereld om de start van de oorlog in Irak, net twee jaar voordien te herdenken. De Belgische vredesbeweging wilde gevolg geven aan deze oproep. Uiteraard gaat het ook om een

erg belangrijk thema voor de sociale bewegingen van die Europese landen die soldaten hebben in Irak.

Voilà. Ten dele vonden de verschillende actoren elkaar in het kader van het Sociaal Forum van België. Dat Forum is een permanent samenwerkingsverband van zo'n 200 sociale organisaties uit België. Om de twee maanden vinden er open vergaderingen plaats van dit Forum. Het doel van het Sociaal Forum is net te werken aan krachtenbundeling daar waar mogelijk. De vakbonden (en dus ook de jongerenorganisaties van de vakbonden) maken er deel van uit. Vredesbewegingen als CNAPD, Vrede of Voor Moeder Aarde maken er eveneens deel van uit. Tal van NGO's zijn er vertegenwoordigd. En ook andersglobalistische clubs als Attac zijn aanwezig in het Forum.

Dat Sociaal Forum van België coördineert nu de praktische organisatie van de ganse actiedag. Wat is nu het plan? Het is de bedoeling dat er drie plaatsen van vertrek zouden zijn op 19 maart. Ten eerste is er de jongerenmars, die een grote zichtbaarheid blijft houden. Ten tweede is er een blok voor een sociaal Europa, waaraan syndicalisten maar ook andersglobalisten deelnemen. Tot slot is er een blok tegen de oorlog en bezetting van Irak en Palestina en voor een ander Europa in een andere wereld. Vrij snel na het vertrek moeten dan de drie blokken samenvloeien tot één grote en strijd bare Europese manifestatie. Het Sociaal Forum lanceert ook een actieoproep, de oproep van Brussel, die in heel Europa verspreid zal worden en een overkoepelende actieoproep is voor de ganse actiedag.

Een goede drie jaar na D14 zal Brussel dus opnieuw het toneel zijn van een Europese manifestatie gericht tegen de neoliberale en ondemocratische koers van het Europese schip. Wordt vervolgd. ■

DAVID DESSERS

inhoud

ECO-LOGISCH	2
GGO's, of hoe het leven koloniseren?	
EDITO	3
21 december was maar een begin	
ACTUEEL	4
Plan Grootjans opent mensenjacht in Antwerpen	
SOCIAAL	7
Arbeiders uit Charleroi hebben er genoeg van	
Splintex: staking tegen ontslagen	
SOCIAAL	10
Medische zorg is een recht	
DEBAT	12
Verzet als scheppende kracht	
POLITIEK	14
Het Waasland kleurt zwart	
INTERVIEW	16
In gesprek met Ludo Abicht	
POLITIEK	20
Linkse recepten zijn nooit geprobeerd	
INTERNATIONAAL	22
Oekraïne en zijn oligarchen	
AANKONDIGING	25
SAP-winterschool 2005	
IN MEMORIAM	26
Livio Maitan	

Rood ietsje later

Je ontvangt dit nummer van Rood een weekje later dan gewoonlijk in de bus. Overbodig om uit te leggen dat de feesten en de bijhorende vakanties daar voor veel tussen zitten. De redactie laat zich nochtans niet van de wijs brengen en is -geloof het of niet- samengekomen nèt na nieuwjaar. Met andere woorden : we zitten weer op de gewone koers en het volgende nummer mag je dan ook verwachten tegen begin februari.

www.sap-pos.org